

Kako nadaljevati z izvozom v KTL

Iz vsebine:	stran
— Prvi devet-mesečni podatki	2
— Osnovne smernice razvoja KTL v letu 1987	2, 3
— Iz zgodovine DO KTL	3, 12
— Štafetni intervju Jože Novosel	4, 5
— Kadrovske novice	6
— 10. oktober — dan kovinarjev	6
— Razgovor s Stanislavom Menardom predsed. DS DO KTL	7
— S 3. seje delavskega sveta DO KTL	8
— Iz glasila sozd — Slovenija papir	9
— Prebrali smo za vas	9
— Samoupravni sporazum o medsebojnih odnosih tozd — DSSS	10, 11
— Prva partizanska tehnika v Zasavju	11
— Iz Osnovne šole Ledina	11
— I. mesto naši gasilski enoti	12, 13

Fotografije: Seme
Gasilsko tekmovanje — Simo

Večji pristop k izvozu in vključevanju v mednarodne tokove smo naredili pred 7–8 leti. Osvojili smo zahteve, ki jih postavlja pred vsako DO mednarodna trgovina in se ustrezno organizirali v DE ZUNANJA TRGOVINA.

Kot večina ostalih delovnih organizacij v naši državi imamo tudi mi pri izvozu v glavnem probleme z doseganjem cen in kvaliteto. V tem trenutku velja tudi za nas pravilo, da si s povečanim izvozom ni mogoče povečevati dohodka, možnosti za pokrivanje izpada dohodka pa so vse manjše.

Kako izgleda z izvozom v naslednjem obdobju v naši DO?

— TOZD KARTONAŽA Rakek ima trenutno v delu izvozni program sadne embalaže za grške naročnike. Poleg sadnega programa, pa so delali tudi na fazi lepljenja teleskopskih škotel za firmo Blenk. Vsekakor bo treba obdržati program sadne embalaže in ga po mož-

nosti še razširiti v pogledu izdelave določenih vrst embalaže z impregnacijo.

— TOZD VALKARTON Logatec je izrazito izvozno usmerjen pri prodaji plošč v Italijo, ki dosegajo zaradi relativno nizkih transportnih stroškov dovolj ugodno ceno. Na zahodnem tržišču je vedno več mikroval embalaže in na tem področju se odpirajo še možnosti po končani rekonstrukciji na stroju.

— TOZD LEPENKA Tržič je prisotna v izvozu sive lepenke v teleskopskih škotelah za R. Blenka. Odpirajo se nadaljnje možnosti za izvoz v obliki nove linije za registratorje v TOZD-u Papirna konfekcija, kjer bo proizvajalec sive lepenke za platnice registratorjev Lepenka Tržič.

— TOZDKARTONAŽNA Ljubljana je s svojimi tremi enotami močno prisotna v celotnem izvozu naše DO.

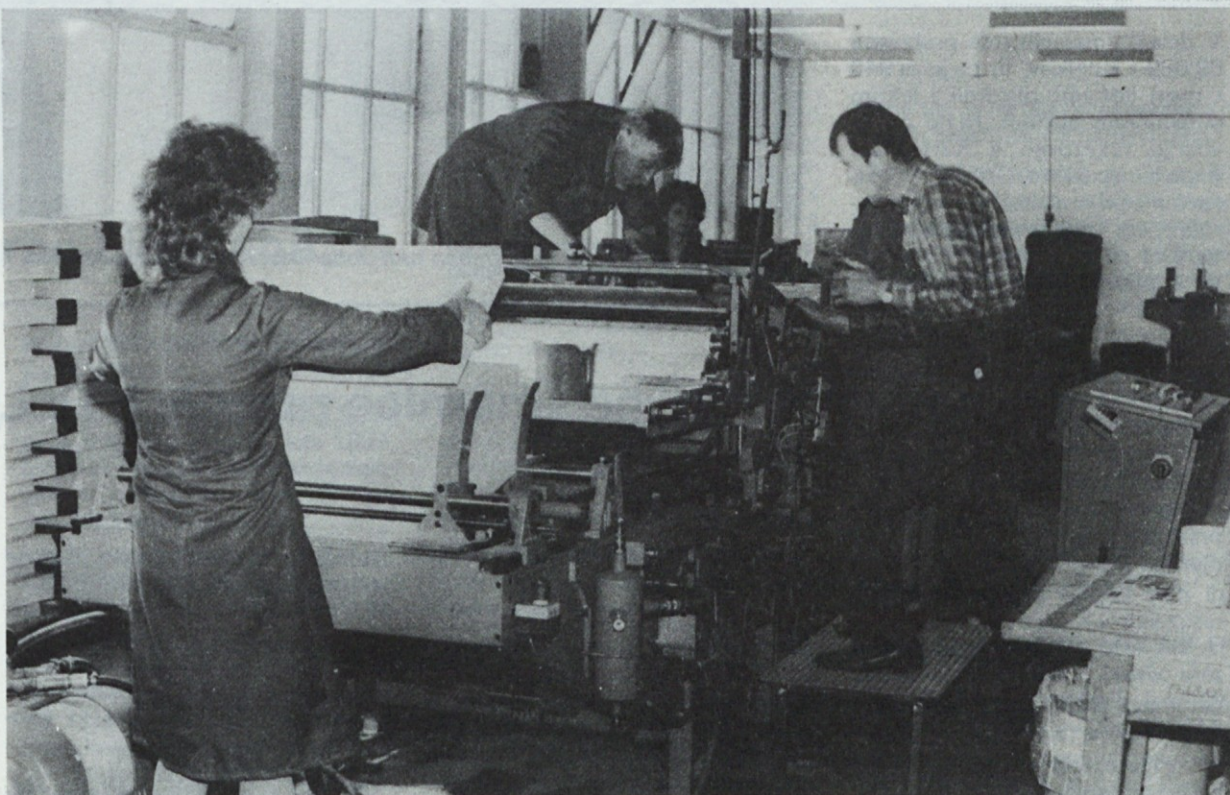
Na področju potiskane embalaže predvidevamo povečati skupni izvoz s Papirnico Količevo v ZDA.

Za tekstilne cevke je v stalnem povečevanju sodelovanje z italijanskimi kupci na področju dodelave. Tudi orientacija za v bodoče je zaradi čim nižjih transportnih stroškov in zanesljivosti trga bližnja Italija. Prodaja na bližnjevzhodna tržišča pa ni preveč zanimiva zaradi znanih težav, ki jih imamo s kupci s tega področja.

Za navito embalažo je zanimivo tržišče v Italiji, naredili pa smo že poizkusno pošiljko tudi za Izrael.

— TOZD PAPIRNA KONFEKCIJA Ljubljana je uspešna v izvozu rolic za računske stroje za kupca R. Blenka. Na tem področju bomo razširili sodelovanje tako, da bo na mesec cca 1 mio rolic za izvoz. Z novo linijo registratorjev je

(nadalj. na 2. str.)

V mesecu oktobru se je izvajala montaža navojnih strojev za izdelavo registratorjev. — Delavci in tuji strokovnjaki pri poskusnem kaširanju platnic registratorja

seveda predviden tudi povečan izvoz iz tega TOZD-a. Na leto se predvideva izvoz cca 3 mio. registratorjev na konvertibilno področje. Ponudba registratorjev na zahtevnem evropskem tržišču je po sedanjih ocenah velika, toda potrebna bi bila odgovarjajoča študija za naše možnosti plasmaja na tem tržišču.

— TOZD KUVERTA Ljubljana je prisotna na izvoznem področju s prodajo kuvert, ki se bo po instalacijah novih kapacitet še povečala. Tudi pri izdelavi kuvert so močno prisotne visoke cene vhodnih materialov.

— TOZD TIKa Trbovlje je posredno vključena v izvoz pri izdelavi teleskopskih škatel za R. Blenka

Anton Zemljič graf. inž. naš novi vodja zunaje trgovinske dejavnosti

in se bo v bodoče še vključevala v izvoz na ta način.

Na klirinško področje se je izvoz v letošnjem letu že zmanjšal in tudi v naslednjem obdobju ne predvidevamo povečanja izvoza, ker so izvozne cene izrazito nestimulativne.

A.Z.

Prvi devetmesečni podatki

Produktivnost je porasla

Po preteku devetih mesecev poslovanja so pred nami že prvi podatki o tem, koliko smo naredili. S fizičnim obsegom proizvodnje ne moremo biti zadovoljni, ker podatki kažejo, da delamo manj kot lani. Vzrok za to je na trgu, kjer v zaostrenih pogojih gospodarjenja nismo uspeli pridobiti toliko in takšnih naročil, kot bi jih potrebovali. Jasno, vsi bi želeli čimvečje serije in kar najbolj enostaven izdelek in iz materiala, ki je ravno pri roki. Resničnost je seveda veliko bolj kruta, saj velikih serij, primerljivih za naše stroje, že zdavnaj ni več, naročila so razdrobljena in tudi material je dostikrat v skladišču, samo poiskati ga je treba. Mislim, da se vsi skupaj premalo zavedamo resnosti gospodarskega položaja in da bi vsak posameznik lahko več prispeval k boljšemu poslovanju.

V devetih mesecih smo proizvedli 69.669 t izdelkov, to pa je za 940 t manj kot smo planirali z letnim dinamičnim planom. Nižjo proizvodnjo izkazujejo v Kartonažni (izpad naročil za Grčijo), v Valkartonu pri embalaži (premalo naročil), vse tri delovne enote v Kartonažni pa tudi Papirna konfekcija, Jelplast, Kuverta in Embalažni servis.

S prodajo izdelkov na domačem in tujem trgu smo fakturirali za 25.919.753.000 din. Ta devetmesečna fakturirana realizacija je še za 2% pod dinamičnim planom, medtem ko lanskoletno fakturirano realizacijo v enakem obdobju presegamo za 87%. Zaradi neizpolnjenega plana fizičnega obsega tudi niso dosegli plana fakturirane realizacije v Kartonaži, Kartonažni in Jelplastu, medtem ko so presegi zelo visoki v Papirni konfekciji, Kuverti, Embalažnem servisu, TIKI in Sigmii.

V tričetrtletju je proizvodnja plošč znašala 51.535.948 m² in je bila večja za 6% kot je bila lanska v enakem obdobju, ko je bila precej nizka, vendar pa smo načrtovali

li višjo proizvodnjo zaradi večje predelave znotraj DO KTL. Zaradi znanega pomanjkanja ustreznih visokoserijskih naročil, so bila naročila zelo razdrobljena, lahko bi zapisali "za sproti", zato je bila tudi poraba plošč največjega odjemalca — t. j. predelave v Valkartonu za 15% manjša kot smo predvidevali. Ker je bila prisotna še večja

predelava iz sive lepenke je bil tudi odjem plošč s strani Kartonaže manjši. Večji odkup plošč je bil s strani TIKI in drugih delovnih organizacij. Na področju izkoristka materiala ni nič novega, še vedno znaša za DO KTL 87,9% in je za 1% boljši od lanskoletnega in od planiranege. Boljši izkoristek v primerjavi s

planiranim dosegajo v Kartonaži, Valkartonu, Papirni konfekciji in Sigmii.

Zato pa je na področju fizične produktivnosti dela opazen velik korak naprej, saj smo jo v tem tričetrtletju uspeli povečati na 24,12 kg/h, kar je za 3% več kot v enakem obdobju lani, kajti za približno enak fizični obseg smo porabili 66.326 ur vloženega dela manj kot lani, to pa kaže na zmanjševanje zaposlovanja. Planirane produktivnosti v višini 24,4 kg/h nismo dosegli in zaostajamo za 1% (pod planom so Kartonaža, Kartonažna, Jelplast in Embalažni servis).

Na konvertibilno področje smo v devetih mesecih letos izvozili v vrednosti 2.633.965 USA dolarjev, kar je 10% več od dinamičnega plana vendar pa v primerjavi z lanskim tričetrtletjem že zaostajamo za 10%, ker nismo realizirali planiranega izvoza v Kartonaži in Valkartonu.

Klirinški izvoz znaša za poročano obdobje 954.745 Cl dolarjev kar je 5% pod planom in kar 33% manj kot lani v enakem obdobju.

B. J.

Ko prvič delaš pri nas, je potreben tudi dober nasvet izkušenega delavca

Osnovne smernice razvoja KTL Ljubljana v letu 1987

Letošnje leto je družbenopolitično zelo razgibano. Vrstili so se razni kongresi, volitve in predpisi. Ob pričakovanju tretjega, najodločilnejšega obroka "paketov" administrativnih odločitev naše nove vlade, smo neopazno prišli v obdobje, ko je že skrajni čas, da si začnemo oblikovati lastne naloge in cilje za leto 1987.

Izhodišče za oblikovanje nalog DO KTL za leto 1987 predstavlja

sprejeti srednjeročni plan delovne organizacije za leto 1986-1990. Pri tem bomo morali izhajati zlasti iz svojih lastnih spoznanj in sposobnosti, kajti v tem trenutku je vse premalo znano kakšne bodo v naslednjem letu družbene in ekonomske prilike.

Osnovni vzvod našega razvoja v letu 1987 so investicije začete v letu 1986 in končane v letu 1987. Modernizacija proizvodnje, ki naj bi

jo dosegli z lastnimi investicijami ali z leasingom opreme, naj bi zagotavljala temeljnimi organizacijam večjo prilagodljivost tržišču (sposobnost sprejemanja manjših serij, kratke izdobjne roke, večjo kvaliteto). Zato v letu 1987 v globalu ne bomo dajali toliko poudarka na obsegu kot na kvaliteti proizvodnje.

(nadalj. na 3. str.)

V zvezi s prehodom težišča poslovne naravnosti KTL iz kvantitete na kvaliteto je tudi število zaposlenih, ki naj bi v naslednjem letu stagniralo oziroma se celo zmanjševalo za naravni odliv (upokojitve).

Temeljne organizacije KTL Ljubljana naj bi v naslednjem letu še bolj povezovala posamezne funkcije poslovnega procesa na ravni delovne organizacije. Pri tem pa naj omenimo, da bo treba za TOZD Jelplast najti ustrežnejšo organizacijsko obliko od dosedanje, kajti njeno večletno gibanje na na robu oziroma izpod roba rentabilnosti zahteva energičnejše posege.

Proizvodni program v letu 1987 ne bo doživel drastičnih sprememb. Posodobljena tehnologija naj bi predvsem omogočila kvalitetnejšo in hitrejšo proizvodnjo.

Kljub temu pa bo treba nadaljevati z razvijanjem in vpeljavanjem novih proizvodov (sadni program, raznovrstna uporaba impregnirane valovite lepenke, uporaba lakirane sive lepenke, nova kvaliteta registratorjev ipd.).

Temeljna opredelitev delovne organizacije je, da naj proizvodnja za izvoz sloni na dohodkovni podlagi, to pa pomeni, da bomo večino proizvodnje za izvoz realizirali preko skupnega izvoza z dobavitelji surovin. Delež izvozne realizacije naj bi ostal v okviru dosedanjega deleža izvoza v celotnem prihodu.

Zaradi negotovega dohodkovnega položaja izvoznikov pa bomo tudi v bodoče ohranili institut in teme izvozne stimulacije.

V letu 1987 ne bomo imeli znotraj KTL posebnih dohodkovnih razmerij, ampak naj bi medseboj-

nim dohodkovnim odnosom krojile usodo tržne prilike. Kljub temu pa se bodo vse temeljne organizacije KTL le morale dogovoriti in spoštovati osnovne temeljne enotne poslovne politike DO KTL.

Še nadalje bomo ohranili določen način financiranja nekaterih skupnih zadev (kot so: DSSS, naloge skupnega pomena za razvoj KTL, reklamo, interni časopis ipd.).

Pri usklajevanju investicijskih potreb in želja z investicijskimi možnostmi delovne organizacije bomo izhajali iz naslednje prioritete:

- zagotovitev dokončnega projekta MP-3
- dokončanje začelih investicij iz leta 1986
- določitev kvote za male investicije
- opredelitev potreb po večjih novih investicijah glede na investicijsko sposobnost.

Pri oblikovanju oziroma delitvi dohodka in čistega dohodka ter

Delavci pri montaži papirnih jeder

sredstev za osebne dohodke in skupno porabo bomo izhajali iz opredelitev:

- da mora % akumulacije v čistem dohodku leta 1987 ostati vsaj enak deležu iz leta 1986;
- da osebni dohodki realno lahko porastejo le v odvisnosti od ras-

ti produktivnosti dela in učinkovitosti sredstev;

- da imajo pri delitvi čistega dohodka na sredstva za osebne dohodke in skupno porabo prednost osebni dohodki.
- Nekatere kvantifikacije poslovnih ciljev za leto 1987:

TOZD	Štev. Zap.	Ind. rasti proizvod. 87/86	Vrednost izvoza v USA \$	DOHODEK v din	Ind. rasti dohodka 87/86
Kartonaža	243	108	480.000	2.200.000.000	201
Lepenka	136	101	400.000	1.173.000.000	192
Valkarton	395	104	650.000	5.472.000.000	199
Kartonažna	710	108	1.020.000	6.115.000.000	214
Jelplast	39	114	—	165.000.000	202
Pap. konf.	161	107	500.000	1.893.000.000	199
Kuverta	87	111	950.000	1.744.000.000	196
Emb. servis	37	101	—	378.000.000	190
TIKA	171	102	80.000	1.560.000.000	192
Sigma	56	101	—	401.000.000	191
DSSS	182	—	—	—	—
DO KTL:	2217	105	4.080.000	21.101.200.000	202

Izvoz na klirig (Kartonažna) 1.500.000

D. K.

Naš podlistek: Iz zgodovine DO KTL

Kronika in razvoj Kartonažne tovarne Ljubljana

Marsikateri naš delavec pa ne samo tisti, ki dela v tozdih, ki so se šele pred desetimi leti vključili v našo delovno organizacijo temveč tudi starejši iz Čufarjeve 16 v Ljubljani niso imeli možnosti, da bi se nekoliko podrobneje poznali z zgodovino naše delovne organizacije. Pred nami je prihodnje leto pomemben praznik v tej zgodovini, — "90 letnica" zaradi česar smo se na uredniškem odboru odločili, da vam v nadaljevanjih podamo celoten prikaz kronike razvoja Kartonažne tovarne Ljubljana in sicer tako, kot smo jo imeli možnost prebrati iz posebnega arhivskega gradiva, ki ga je nekoč zbral tovariš Karlovšek.

Uredništvo

Prehod iz knjigovoznice v kartonažno podjetje

Sedanja Kartonažna tovarna Ljubljana ima svoj začetek leta 1897, ko se je razvila iz večje knjigovoznice v kartonažno podjetje, last Ivana Bonača.

Ivan Bonač je bil prvotno delovodja v ljubljanski knjigovoznici Kleinmayer and Bamberg. Leta 1891 se je osamosvojil in si uredil majhno delavnico. Število delavcev od prvotnih 5 je kmalu narastlo na 16. Izdelki te knjigovoznice so takrat sloveli daleč okrog in domala vsi ljubljanski knjigovozni mojstri so se izučili v tem podjetju.

V obrtnih delavnicah Ivana Bonača je vsestransko pomagal njegov

sin Franc Bonač, ki je bil rojen 8.11.1880. V Ljubljani je dokončal pouk v realki, pri svojem očetu se je izučil knjigovozstva in leta 1895 je odšel v Nemčijo, kjer je z odličnim uspehom in kot prvi nagrajenec dovršil šolo za knjigovozsko umetno obrt. Mimogrede je dobil v Nemčiji vpogled tudi v kartonažno proizvodnjo.

Leta 1897 sta se začela Ivan in Franc Bonač ukvarjati v svoji delavnici tudi s kartonažnimi izdelki. Podjetje se je zaradi svojih dobrih izdelkov hitro razvijalo, tako da je bilo leta 1901 že zaposlenih 25 in leta 1903 že 50 delovnih moči.

Zgraditev prvotne kartonažne tovarne

Leta 1906 sta začela Bonača graditi Kmetijske posojilnice v bivši Čopovi, sedanji Čufarjevi ulici prvotno kartonažno tovarno, to je na mestu, kjer stoji sedaj nova kartonažna tovarna. Tovarna je začela obratovati že leta 1907, med-

tem ko je ostala knjigovoznica v starih prostorih v Knafljevi ulici.

Kartonažna tovarna se je zaradi novih in okusnih izdelkov trajno razvijala in tovarniške prostore je bilo treba vedno bolj razširjati. Izdelki so šli v prodajo ne samo v bližnjo okolico, temveč celo v Trst, Gorico, na Reko in v Zagreb.

Leta 1906 je Ivan Bonač izročil kartonažno tovarno svojemu sinu Francu Bonaču v osebno lastnino, medtem ko je knjigovoznico in malo prej ustanovljeno trgovino s papirjem obdržal zase. Odslej se je kartonažna tovarna imenovala "Ivan Bonač, sin", oče pa je obdržal naslov "Ivan Bonač".

Tovarna za lepenko, karton in papir na Količevem

Kartonažna tovarna je začela zelo napredovati, odjemalci so imeli vedno večje in raznovrstne zahteve, s tem v zvezi pa je bila vedno

(nadalj. na 12. str.)

Temeljnega značaja za razvoj DO KTL je prestrukturiranje proizvodnje

Naš štafetni intervju kot stalna rubrika v našem glasilu je bil v zadnjih dveh številkih zaradi objektivnih okoliščin prekinjen. V majsko-junijski številki je Jakob Kondrič, direktor temeljne organizacije Kartonažna Ljubljana, naslovil vprašanje na člana poslovodnega odbora Jožeta Novosela, kateremu smo ga zato v celoti zastavili in sicer: "Ker je v tem momentu veliko nedorečenega predvsem na področju razvojnih stvari in ker je izvoz ena glavnih komponent povezanih z njim smatram, da je v naši delovni organizaciji in tudi v našem tozdu, to zelo pomembna zadeva. Pri tem ne mislim na nek globalni razvoj ampak predvsem — kaj je z razvojem naših izdelkov — kjer zelo šepamo? Sicer v tem času resnično organiziramo službo inženiringa, toda je pri tem mnogo nedorečenega. Osebnost pa sem prepričan, da je izvzeta neka konkretna akcija razvojne službe na nivoju delovne organizacije."

Naš razvoj v KTL naj bi potekal po dveh med seboj funkcionalno povezanih tirih

"Naj najprej odgovorim na vprašanje Jakoba Kondriča o razvoju naših izdelkov. Že takrat, ob sprejemanju naše nove organizacije, smo si zastavili pot za dolgoročni razvoj naših izdelkov in sicer tako, da bi ta nekako potekal po dveh med seboj funkcionalno povezanih tirih. Prvi je bil "produktno vodenje", ki je bil tudi takoj po izvedeni novi organizaciji vzpostavljen, drugi, na katerem naj bi se ta zadeva gibala pa delovanje embalažnega inženiringa. Ta je sicer organizacijsko že preje formiran, toda naj bi dejansko zaživel šele sedaj, po tej zadnji reorganizaciji."

Doseženi rezultati na področju produktnega vodenja dokazujejo neuspešnost in neorganiziranost

Če najprej podam stališče glede delovanja produktnega vodenja, naj omenim, da je to relativno nov prijem v naših razmerah, dočim ga na zahodnih tržiščih že dalj časa poznajo. Le-ta naj ves čas in v celoti poteka tako, da v končni fazi pripelje nalogo do izdelave nekega novega proizvoda, ki pa mora imeti predvsem to lastnost, da ga je možno uspešno prodajati na tržišču. To pa pomeni, da mora produktno vodenje na eni strani izhajati iz tržnih razmer in na drugi, iz tiste razvojno tehnološke osnove, ki pač obstoja v okviru konkretnega organizacijskega sistema v KTL. Seveda pa je potrebno zadevo speljati tako daleč, da pridemo do novega — predvsem tržno zanimivega produkta.

V KTL smo v okviru FTM organizacije uvedli produktne vodje za štiri področja in sicer:

- za področje valovito-kartonske embalaže Jože Novak, delavec DSSS
- za področje potiskane embalaže Jakob Kondrič, direktor TOZD Kartonažna Ljubljana
- za področje navite embalaže in plastike Janez Vogeltnik, direktor TOZD Jelplast
- za področje papirne konfekcije in lepenke Lado Bačnik, direktor TOZD Papirna konfekcija

S takšno rešitvijo organizacije produktnega vodenja, se poveže vsa problematika treh tozdov iz katerih tudi delujejo imenovani direktorji ob dejstvu, da se s področjem papirne konfekcije povežeta tudi tozda Kuverta in Lepenka, kar naj istočasno predstavlja biro program.

Ko smo v združenem poslovnem sistemu KTL uvedli institucijo produktnega vodje, smo se zavestno odločili za varianto, kjer je samo za področje proizvodnje in predelave valovitega kartona izbran profesionalni produktni vodja. Na ostalih treh področjih pa so produktni vodje istočasno tudi direktorji tozdov. Dosedanje izkušnje in predvsem doseženi rezultati pa dokazujejo, neuspešnost in neučinkovitost na teh področjih razen v primeru profesionalnega produktnega vodenja. Evidentno je, da direktorji temeljnih organizacij niso preveč obremenjeni z lastnimi nalogami in niso zainteresirani za uvajanje in razvijanje produktnega vodenja iz subjektivnih razlogov. Ker je produktno vodenje, bolj kot to želimo sami priznati, objektivno zelo močan element povezovanja in prestrukturiranja znotraj DO KTL, mu je potrebno

dati možnost, da odigra odločilno vlogo v strategiji razvoja poslovnega sistema KTL — kot instrument posloводства. Produktno vodenje je bilo dejansko zastavljeno in zamišljeno kot institucija vodenja poslovne politike s strani posloводства. Na žalost iz razno raznih objektivnih in subjektivnih razlogov, to ni bilo v polni meri realizirano ali vsaj v taki meri, da bi bili lahko zadovoljni z doseženimi rezultati.

Menim, da je izbrana organizacijska varianta izredno racionalna in da je v teh današnjih pogojih ob upoštevanju novega interventnega zakona, ki omejuje stroške za delovne skupnosti, edina možna ter organizacijsko pravilna. Potrebno pa bi bilo, produktnemu vodenju dati tisto težo, ki mu gre in zadevo spraviti v tek — seveda s praviimi ljudmi.

Pričakujemo, da bo embalažni inženiring kmalu dal prve pozitivne rezultate

To naj bi bil prvi tir, po katerem naj bi se odvijal razvoj novih izdelkov. Drugi tir pa je tako imenovani embalažni inženiring, za katerega moram reči, da je relativno mlad. Njegova organizacijska sprememba je bila sicer formalno izvršena že v drugi polovici lanskega leta, toda dejansko dalj časa ni imel svojega pravega vodje. Sedaj, ko ga ima — pa pričakujemo, da bo skupaj z institucijo produktnega vodenja, le počasi pričel dajati neke rezultate, ki naj bi pripeljali do novih izdelkov in s tem do osvajanja večjega tržnega deleža in do ustvarjanja večjega dohodka."

UREDNIŠTVO: Tovariš Novosel, naj vam v tej zvezi zadam konkretno vprašanje. Dejansko je na razvoju novih izdelkov pred nekako štirimi leti delovalo v KTL mnogo več strokovnjakov, kot jih imamo sedaj. Ali smatrate, da bomo pri tako zahtevani bodoči agresivni angažiranosti naše delovne organizacije, ob vsesplošni branžni konkurenci na trgu, lahko uspeli s tem maloštevilnim kadrom? Ali se nameravamo kadrovske izpopolniti, kar je bila tudi izražena želja Marjana Cafa ob razgovoru z njim, na štafetnem intervjuju? Da bomo

odhajajoče strokovne kadre nadoknadili z novimi je bilo sicer zagotovljeno tudi na okrogli mizi koncem lanskega leta, toda do tega dejansko ni prišlo. In končno je tudi dejstvo, da sami niti ne štipendiramo dovolj potrebnih strokovnih kadrov za te potrebe.

Na področju našega razvoja nimamo prave kadrovske strukture

"Ponovno moram poudariti, da je na tem področju na žalost — ravno ustrezno nagrajevanje največji problem. Ravno nemožnost, da kreativni kader pri sedanjem načinu nagrajevanja ustrezno nagradimo, povzroča osip in odhajanje kadrov iz delovne organizacije."

Moram pa pri tem posebej izpostaviti, da nimajo prav vsi v delovni organizaciji popolnoma razčiščenih pojmov, kaj naj bi predstavljal ta razvoj — na nivoju delovne organizacije. Vemo, da je več kot 95 % strojne opreme, ki jo uporablja DO KTL uvožene. S tem, ko uvozimo nov stroj, uvozimo v največji meri tudi določeno tehnologijo, ki je pač neposredno vezana na to strojno opremo. S tem pa dejansko nastane pri nas, le vprašanje aplikativnih raziskav, ki naj bi se uporabljale v razvoju. Osebnost sicer menim, da je pri nas dejanska potreba po nekih temeljnih raziskavah za potrebe razvoja, toda, da je ta delež po teh raziskavah sorazmerno majhen. Vsekakor pa bi bilo nujno potrebno povečati delež aplikativnih raziskav za razvoj. In v tem kontekstu širše gledamo, je pravzaprav naš razvoj tudi neposredno vezan z našo tehnološko opremljenostjo. Mislim pa, da smo v zadnjem času na področju tehnološke opremljenosti naših tozdov, naredili velik korak naprej, napram stagnaciji v prejšnjih letih, ko se KTL ni tehnološko obnavljala in prenavljala. In v tem vidim predvsem nadaljno usmeritev razvoja in sicer, da iz danih materialov in dane tehnološke opremljenosti, pravzaprav iztisnemo največ, kar se da, oziroma, da se v teh pogojih nato ustvarjajo in začnejo kreirati izdelki, ki bodo tržno zanimivi, kajti vse skupaj le izhaja iz trga. Moram pa poudariti, da imamo na področju ožjega razvoja, če ga gledamo samo skozi embalažni inženiring — zaradi odhoda in siceršnega pomanjkanja najboljših kadrov, dejansko premalo kreativnih in inovativnih ljudi, ki bi delali na tem področju ter da tudi nimamo prave kadrovske strukture. Torej je pravilno postavljeno vprašanje kadrov kot problem, ki pa ga — vsaj mislim tako — ne bomo rešili z nobenimi reorganizacijami in številnimi rošadami in sicer toliko časa, dokler ne bomo rešili vprašanja njihovega pravnega nagrajevanja, kakor tudi vprašanja, ki je vezano z razvojem celotne KTL — prestrukturiranjem proizvodnje in kadrov na nivoju delovne organizacije. To pa je jabolko, v katerega tudi naš srednjeročni plan ni ugriznil."

UREDNIŠTVO: Ali je kaka možnost, da bi glede na pomanjkanje kadra v razvojni službi, dal svoj

Posvet pri korekciji tiska

prispevek tudi Inštitut za celulozo in papir iz Ljubljane?

Za temeljne raziskave se premalo poslužujemo zunanjih institucij predvsem pa Inštituta za celulozo in papir

“Sigurno. Predvsem z vidika, ki sem ga že preje navedel in sicer v temeljnih raziskavah, saj KTL nima svojega centralnega laboratorija. Upoštevač dejstvo, da nimamo možnosti za kakršno koli pilotsko proizvodnjo pri novih tehnologijah in novih izdelkih oziroma, da so te možnosti zelo minimalne — skoraj nikakršne, se dejansko premalo poslužujemo zunanjih institucij, predvsem pa Inštituta za celulozo in papir. Naj pa še enkrat poudarim, samo za temeljne raziskave — dočim bi naša smer morala biti — aplikativne raziskave in razvoj.”

UREDNIŠTVO: Povezano z vsem našim nadaljnim razvojem, je vsekar tudi vprašanje uspešnosti pristopa k pravilnemu nagrajevanju naših delavcev za njihove predloge glede racionalizacij in inovacij ter ne glede na to, ali so podani za TOZD, DSSS oziroma delovno organizacijo.

Kako na to vprašanje gleda poslovodni odbor in ali se pri nas daje podpora delavcem, ki prispevajo svoj delež v teh akcijah ter predvsem, ali se jim za to tudi daje splošno in materialno priznanje?

Nimamo ustreznega izdelanega in razvitega mehanizma, da bi lahko kakršne koli inovatorje ustrezno nagradili

“Splošna ugotovitev je, da je inovativna dejavnost daleč, daleč premalo vpletena v naš razvoj. Mi vemo, da je inovativna dejavnost predvsem tudi stvar ustrezne stimulacije, kar pa ni urejeno. Naša inovativna dejavnost je dejansko tudi razdrobljena po tozdih, saj ima vsak tozd neka svoja merila, po katerih svoje inovatorje nagraduje. Nismo pa uspeli, da bi to inovativno dejavnost združili pod skupno streho ter jo nekako razvijali in vodili skozi skupno politiko inovacij na nivoju delovne organizacije.

Ponovno pa moram ugotoviti, da se vsa zadeva ustavlja pri nagrajevanju, ker nimamo ustreznega izdelanega in razvitega mehanizma, da bi lahko kakršne koli inovatorje ustrezno nagradili.

Dejansko vsi, od vodstva delovne organizacije do vodstva tozdov in družbenopolitičnih organizacij in to znotraj DO KTL ali zunaj, dajemo verbalne podpore temu inovatorstvu. Toda na žalost, se vsa zadeva ustavi pri konkretnih odločitvah in rešitvah, ko se gre zato, da se inovatorji ustrezno stimulirajo za to svojo dejavnost!”

UREDNIŠTVO: In kje je odpor?

“Določite točne lokacije odpora je zelo težka in nevhvaležna, ker mislim, da ta odpor ni samo na enem mestu — temveč na večih. Za glavni razlog odpora pri vseh teh inovacijah pa je naša tradicionalna nevoščljivost — kar se sicer

Ali se je pri tem ustavilo? Kako naprej?

sliši nekoliko banalno — toda mislim, da ima ta argument pri tem — precejšnje težo.”

UREDNIŠTVO: Želeli bi, tovariš Novosel, da navedete komu predajate štafetno palico za odgovore in po kateri tematiki?

“Želim vam odgovoriti tako, da bo to morda nekako presenečenje glede na pričakovani odgovor.

Spoznanje, da imam kot posamezni član poslovodnega odbora, kakor tudi PO v celoti, pretežno zvezane roke na področju politike razvoja delovne organizacije v najširšem smislu, kakor tudi ugotovitev, da ti vzroki izvirajo tako iz delovne skupnosti, kakor tudi iz tozdov, ter upoštevaje, da je poslovodstvo v precejšnji meri odvisno od tozdovskega lobija, vse to me utrjuje v odločitvi, da te štafetne palice ne predam konkretno nikomur. Pustim jo prosto in naj jo vzame tisti, ki misli, da bo glede tega lahko kaj pametnega povedal in ne samo arkalno, ampak tudi dejansko stvari pokrenil naprej.”

UREDNIŠTVO: Iz odgovora bi sklepali, da želite po tej tematiki

zaključiti razpravo. Toda, ali imate za nadaljevanje štafetnega intervjuja, katero drugo tematiko, ki naj bi jo obravnavali v njem?

Za uspešen nadaljni razvoj DO KTL je temeljnega pomena prestrukturiranje proizvodnje na nivoju delovne organizacije

“Imam! In sicer tematiko, ki sem jo že omenil in za katero smatram, da je dolgoročno gledano temeljnega značaja za razvoj DO KTL — prestrukturiranje proizvodnje na nivoju delovne organizacije — ob postopnem elimeniranju vseh faktorjev, ki nam zmanjšuje dohodek. To naj bi bila tema za odgovore, ker smatram, da je dolgoročno gledano za nas izredno bistvena — morda celo usodna za sam sistem v KTL. Toda nadaljnega nosilca odgovorov, vam ne morem določiti!”

V želji, da nadaljujemo z našo stalno rubriko bom predlagal uredniškemu odboru, da sam poda iniciativo za delavca, ki naj na to ali po drugi temi nadaljuje za naše bralce naš štafetni intervju.

Razgovor vodil in za objavo pripravil: M. SEME

12. oktober — »Dan inovatorjev«

Odgovor člana poslovodnega odbora Jožeta Novosela o stanju glede inovativne dejavnosti v naši delovni organizaciji, nas je ob dnevu inovatorjev vzpodbudil, da bi morali ustvarjalnost, inovativnost, inovacijsko politiko ter inovacijsko kulturo tudi dejansko uresničevati in sprovajati v dejanje ter jo ne samo izgovarjati na vseh ravneh naše delovne organizacije in širše družbe.

Za prvi konkretni korak k temu dajem pobudo pristojnim strokovnim službam, da se pogovorijo, ali bi v naši delovni organizaciji z desetimi tozdi bil le potreben delavec, ki bi inventivno-inovacijske naloge kot posebna strokovna služba opravljal za potrebe vseh naših temeljnih organizacij. Če se vsi v celoti zavedamo pomena inovativne dejavnosti potem se morajo tega tudi tisti, ki načrtujejo, usmerjajo in vodijo naš delovni in družbeni razvoj. Kljub nekaterim sebičnim odporom posameznikov, si moramo namreč prizadevati bolj kot kdaj koli, za ustreznejše vrednotenje in nagrajevanje rezultatov umskega in fizičnega dela. Toliko v kratkem za premislek ob dnevu inovatorjev.

M. S.

Po mnenju sekretariata za informacije v izvršnem svetu skupščine SR Slovenije, z dne 6.6.1979, je Glasilo Kartonažne tovarne Ljubljana, na podlagi 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33-316/72) oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov.

Vsem delavcem!

Uredniški odbor je sprejel pobudo Jožeta Novosela s katero vas poziva, da katerikoli odgovori na zastavljeno vprašanje.

Oglasite se pismeno ali telefonično glav. in odgov. uredniku

Manj zaposlenih kot začetkom leta

Našo stalno rubriko s področja kadrovskih novic, ki smo jo dosedaj podali vsako četrletje, vam v tej številki izjemoma podajamo za pol leta. Da bi se delavci lažje spoznavali med seboj pa smo se odločili, da poleg imena in priimka navedemo tudi delo, na katerem je delavec delal oziroma ga bo opravljajal.

TOZD VALKARTON Logatec:

PRIŠLI: Andrej Poredoš, strugar — iz JLA; Drago Malavašič, delavec; Miloš Urbas, delavec; Marjan Žigon, voznik viličarja — iz JLA; Milan Stojko, strojnik; **ODŠLI:** Angela Pirc, delavka — upokojitev; Franc Peček, vratar — umrl; Andrej Loštrec, izmenovodja — upokojitev; Izidor Hvala, delavec — upokojitev; Manica Slabe, delavka; Peter Pus, vodja meh. obdelave; Joško Kermavner, delavec; Gabrijela Nagode, delavka; Minka Pivk, delavka; Ivan Petkovšek, delavec — umrl.

TOZD KARTONAŽA Rakek:

PRIŠLI: Marija Kovač, delavka; Mateja Nagode, delavka; Ervin Šajn, delavec; Helena Jernejčič, delavka; **ODŠLI:** Ivan Ivančič, delavec — inval. upokojitev; Emil Bajt, vratar — upokojitev; Julijana Volonte, delavka — upokojitev; Jože Urbas, viličarist.

TOZD LEPENKA Tržič:

PRIŠLI: Irma Perko, gimnazijski materialant; Metka Serec, delavka; Mirko Stojanac, delavec; **ODŠLI:** Marija Štamcar, delavka — upokojitev; Bojan Hrvatina, delavec.

TOZD PAPIRNA KONFEKCIJA Ljubljana:

PRIŠLI: / **ODŠLI:** Tone Zupančič, vratar; Majda Makovec, delavka; Boštjan Bobovič, strojni ključavničar.

TOZD KARTONAŽNA Ljubljana

PRIŠLI: Andrej Ptičak, strojni ključavničar — iz JLA; Janez Uštar, — izmenovodja; Jernej Rifelj, vodja elektrodelaavnice; Čedo Petrovič, tehnolog — prerazporeditev iz DSSS; Ljuba Vladimirovič, čistilka — prerazporeditev iz DSSS; Ana Bartolec, čistilka — prerazporeditev iz DSSS; Đemila Kazić, čistilka — prerazporeditev iz DSSS; Fatima Esmerović, čistilka — prerazporeditev iz DSSS; Miro Borkovič, rezlač; Dafina Petrovič, čistilka; Milan Stojko, tiskar; Nežka Pahulje, strojnik; Neža Hudoklin, delavka

— upokojitev; Joža Komljanec, delavka; Aleksander Pekolj, tiskar; Vida Babič, delavka; Ljuba Perič, delavka; Ljiljana Ristič, delavka; Dragan Kovačević, razv. tehnolog; Milenko Zgonc, električar; Franc Končina, delavec; Marija Škof, delavka — upokojitev; Terezija Mihalič, delavka — upokojitev; Karmen Bergant, mater. knjigovodja; Anton Kordiš, izmenovodja; Milka Pajič, delavka.

TOZD KUVERTA Ljubljana:

PRIŠLI: Bojan Hatze, strojni ključavničar; Jože Škodlar, delavec; Bernard Košir, delavec; **ODŠLI:** Janez Pate, delavec — v JLA; Martin Horvat, skladiščnik — inv. upokojitev; Alojzija Gorenc, delavka — upokojitev.

TOZD	Stanje		Razlika	
	1.1.86	30.9.86	+	-
Kartonaža	237	238	+	1
Lepenka	129	131	+	2
Valkarton	398	396	-	2
Kartonažna	718	725	+	7
PAKO	178	164	-	14
Jelplast	39	38	-	1
Kuverta	73	75	+	2
Emb. servis	38	37	-	1
TIKA	170	171	+	1
Sigma	51	56	+	5
DSSS	183	174	-	9
	2214	2205	-	9

Iz analize je razvidno, da glede razmerja med zaposleno žensko in moško delovno silo prednjači tozd Papirna konfekcija s 74%, sledita pa mu tozda TIKA s 66% in Embalažni servis s 65%. Najbolj prevladuje moška delovna sila v tozdu Lepenka s 64 in Valkartonu prav

TOZD TIKA Trbovlje:

PRIŠLI: Uroš Bec, offset tiskar; Bojan Jerman, delavec;

ODŠLI: Ivan Gričar, delavec, Savo Pavšič, kartonažer; Štefka Prašnikar, delavka.

TOZD JELPLAST Kamna gorica:

PRIŠLI: Boštjan Sojce, delavec; Valentin Bolčina, delavec — iz JLA; Tatjana Ignjatović, delavka; **ODŠLI:** Janja Golob, delavka; Lovro Skumavec, skladiščnik; Janka Kokelj, komerc. referent.

OUR KARTONAŽA SIGMA Gornji Milanovac:

PRIŠLI: Radovan Lazarevič, strojnik; Radić Aleksić, viličarist; **ODŠLI:** /

TOZD EMBALAŽNI SERVIS Koper:

PRIŠLI: Luka Tokalič, delavec; Merca Celič, čistilka; **ODŠLI:** Ramiz Hadžić, delavec; Vladimir Cupin, obratovodja — upokojitev.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB:

PRIŠLI: Anton Zemljič, grafični inženir; Valentina Nastran, dipl. ekonomist; Radenko Mijatović, ekonomski tehnik — prerazporeditev iz DSSS; Marjanca Rogelj, administrativni tehnik — prerazporeditev iz tozda Papirna konfekcija; Marjeta Fink, ekonomski tehnik — študentka;

ODŠLI: Ana Rob, ekonomski tehnik; Jelena Bročičević, čistilka — inv. upokojitev; Lado Šinkovec, šofer — upokojitev; Mirko Plaznik, ref. za šport in rekreacijo; Čedo Petrovič, ing. strojništva — prerazporeditev v TOZD Kartonažna; Vladimirovič Ljuba — prerazporeditev v TOZD Kartonažna; Ana Bartolec, čistilka — prerazporeditev v TOZD Kartonažna; Franciška Mikulčič, čistilka — prerazporeditev v TOZD Kartonažna; Đemila Kazić, čistilka — prerazporeditev v TOZD Kartonažna.

Če primerjamo število zaposlenih delavcev med 31. decembrom in 30. septembrom tega leta, ugotovimo naslednjo razliko:

Od tega:	Mladi do 27 let	
	moški	ženske
126	112	45
47	84	22
143	253	70
398	327	222
121	43	14
21	17	6
41	34	-
24	13	3
58	113	42
21	35	7
101	73	14
1156	1049	445

verti pa dejansko nimajo enega delavca starega do 27 let.

Vseh zaposlenih v DO KTL je bilo 30.9. t.l. 2205 delavcev in od tega kar petina starih do 27 let. Od začetka leta pa se je zmanjšalo število zaposlenih za 9 delavcev.

M.N.

10. oktober — Dan kovinarjev

Zvezna konferenca sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije je leta 1977 razglasila 10. oktober za dan kovinarjev Jugoslavije. Praznovanje tega dne je postalo marsikje že tradicionalno predvsem v kovinarskih delovnih organizacijah. Letošnji 10. oktober je v znamenju desetega jubilejnega dneva kovinarjev, zato smo, kljub temu, da so v našem kolektivu pretežno zaposleni delavci papirno-grafičnih poklicev, se le odločili da poprosimo enega izmed kovinarjev, naj za naše glasilo kaj pove o svojem poklicu in delu.

Anton Podnebšek, strojni ključavničar v tozdu Kartonažna Ljubljana nam je dejal:

“Naš poklic kovinarja je zanimiv in ni enoličen, saj pri njegovem opravljanju, izkusiš vsak dan kaj

Anton Podnebšek

novega. Za ta poklic sem se odločil, ker mi je to že nekako kar malo v krvi — namreč po domače rečeno veselje do “šraufanja”.

V naši temeljni organizaciji imamo kar dosti dela, toda manj ga bo, če bomo imeli čim modernejše stroje. Seveda pa to tudi pomeni, da se mora delavec vsak dan še dodatno usposabljalati, da ne zaostaja za razvojem in da je usposobljen popravila tudi teh strojev.

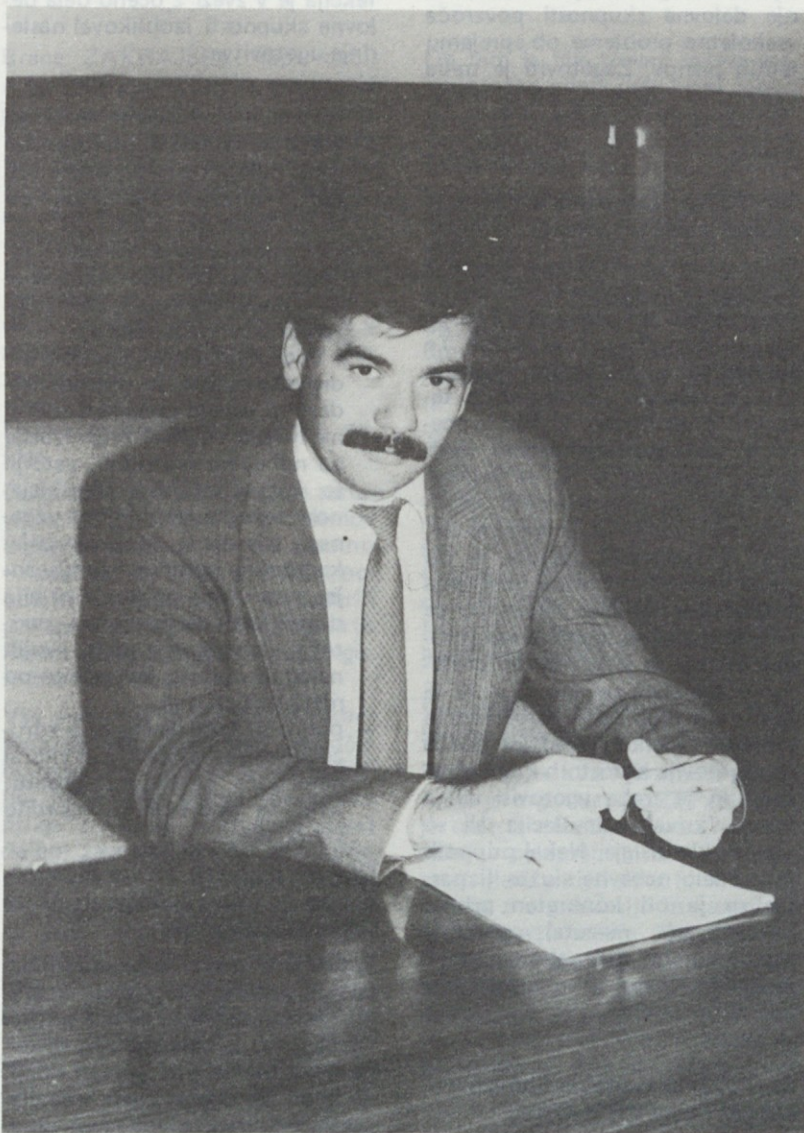
M. S.

JAVNA ZAHVALA

Delovnemu kolektivu tozda Kartonažna Ljubljana se zahvaljujem za dodeljeno denarno pomoč ob elementarni nesreči, ki je doletela mene in mojo družino. Pomoč mi je bila zelo dobrodošla.

Stane MOHAR

★ SAMOUPRAVLJANJE ★

Razgovor s Stanislavom Menardom — novim predsednikom delavskega sveta delovne organizacije KTL

Vodstvo delovne organizacije naj bi se prenehalo preveč ukvarjati s teorijo...

Maja meseca letošnjega leta, je delavski svet delovne organizacije KTL, na svoji prvi seji izvolil za svojega novega predsednika Stanislava Menarda — delegata iz tozda Kuverte.

V želji, da ga predstavimo našim bralcem in ob dejstvu, da je taka izvolitev tudi priznanje, saj so dosedanji predsedniki delavskih svetov Kartonažne tovame s posebnim poudarkom zapisani v njeni zgodovini, smo ga zaprosili za nekaj odgovorov na naša vprašanja.

Želimo tovariš Menard, da se najpreje predstavite našim bralcem.

“Sem človek srednje generacije — rojen 1951. leta in zaposlen v temeljni organizaciji Kuverte od decembra 1978. leta. Naj rečem,

da je ta moja izvolitev-predsednika delavskega sveta DO KTL — dejansko moja prva pomembnejša funkcija na nivoju delovne organizacije, pa čeprav me moje strokovne zadolžitve v tozdu kar nekoliko onemogočajo pri njenem izvajanju.”

Kako ste se odločili za svoj poklic — delo na komercialnem področju?

“Naj enostavno rečem, da sem se že v srednji šoli, s skupino dijakov preživiljal in si dodatno financiral nekatere druge dejavnosti s tem, da smo se ukvarjali z določeno komercialno dejavnostjo — zbiranjem raznih oglasov, tiskanjem skript, založništvom nekaterih zvezkov — seveda vse pod mentorstvom enega od naših profesorjev. To mi je tudi dalo neko spod-

budo za kasnejše poklicno delo, saj je bila komerciala tisto, kar me je zanimalo. Svoje prve prave delovne izkušnje na tem področju, pa sem si pridobil pri deset letnem delu v trgovski organizaciji do prihoda v Kuverte.”

Po nakaj letih sorazmerno uspešnega poslovanja DO KTL v letih 1983, 1984 in 1985 in to kljub stalnim splošnim težavam povezanih s stabilizacijskimi ukrepi, pa je letošnje tudi za DO KTL nekako slabše. Kaj mislite vi o tem, kot strokovnjak s komercialnega področja ter kaj predvidevate za naprej?

“Naj bom za začetek nekoliko bolj kritičen, kot pa so o tem organi upravljanja delovne organizacije s tem, da rečem: Ne morem se strinjati z oceno, da je bilo obdobje teh zadnjih treh ali štirih let uspešno — relativno uspešno! Prej bi rekel, da je bilo neuspešno! Mnenja sem namreč, da delovna organizacija KTL razpolaga s tako velikimi potenciali na področju svojega predmeta poslovanja, da bi morali njeni rezultati, že zdavnaj bistveno presežati to, kar se dosega v zadnjih dveh letih. Glavni vzrok za to je po mojem ta, da se vodstvo delovne organizacije v zadnjih šestih — sedmih letih, preveč ukvarja s teorijo in premalo s prakso. Dejansko se preveč ukvarja z urejanjem nekih samoupravnih odnosov, ki niti niso tako zelo pomembni, ter premalo s praktično tržno dejavnostjo, praktično komercialno, praktičnim razvojem in s praktično organizacijo dela — to je, s tistimi ukrepi, ki bi neposredno in takoj doprinesli, ne samo kot radi rečemo “izboljšanju rezultatov poslovanja”, pač pa tudi direktno k izboljšanju osebnih dohodkov delavcev. To delavce seveda tudi najbolj zanima, kajti vedno lahko trdim in sem tudi skoraj v celoti pre-

pričan, da samo delavec, ki je dobro nagrajen, je tudi dober delavec.”

Na kaj boste kot predsednik delavskega sveta DO KTL — seveda v okviru svojih možnosti — preko delegatskega sistema in preko funkcije predsednika, dali največji poudarek v teku vašega dvoletnega mandatnega obdobja?

“Mislim, da je funkcija najvišjega samoupravnega organa delovne organizacije to, da zadolži strokovno vodstvo delovne organizacije, da se čimpreje posveti problematiki pridobivanja in povečanja dohodka v delovni organizaciji. To je namreč edini način na podlagi katerega bomo vse ostale kazalce poslovanja lahko izboljšali in nato tudi ustrezno stimulirali ljudi za boljše delo, kajti brez dobrega dohodka ne bo tudi dobrih osebnih dohodkov! Brez teh pa seveda ne bo zadovoljnih delavcev in brez njih tudi ne — dobrih poslovnih rezultatov.

Skratka, vodstvo delovne organizacije naj bi se prenehalo preveč ukvarjati s teorijo temveč se posvetilo vsakodnevnim praksi, ki pa seveda zahteva veliko trdega dela.”

Za zaključek tovariš Menard nam odgovorite, kakšno misel dajete našim delavcem v KTL?

“Menim, da ni noben problem, da se delovna organizacija kot celota približa ali celo doseže rezultate, ki jih dosega temeljna organizacija Kuverte.”

V imenu uredništva in naših bralcev, se vam zahvaljujemo za vzpodbudne odgovore ter vam izrekamo čestitke k prevzemu funkcije z željo, da jo uspešno opravljate.

“Hvala lepa!”

Razgovor vodil in pripravil za objavo: Milan SEME

Foto vest: Na zadnji seji odbora za obveščanje KTL je bila za njegovega predsednika izvoljena Mojca Uršič iz tozda Kartonažne. Na fotografiji v sredini član odbora Jožica Žabkar iz Kuverte in desno dosedanji predsednik odbora Metka Dornik iz TIKE

S konkretnimi ukrepi do boljšega poslovanja vseh—DSSS in tozdov

Ob upoštevanju nekaterih bistvenih stvari, ki so se obravnavale na tej seji, vam v nadaljevanju posredujemo skrajšano razpravo in zaključke:

Analiza poslovanja in predlog ukrepov za racionalizacijo in povečanje učinkovitosti poslovanja sistema KTL

Poleg gradiva, ki so ga delegati prejeli z vabilom za sejo, je k tej točki dnevnega reda podal uvodno besedo Henrik Odlazek, član poslovodnega odbora, ter poudaril, da kljub temu, da v danih pogojih gospodarjenja in v primerjavi z drugimi panogami, še relativno uspešno poslujemo, pa podatki kažejo določene negativne trende. Nekatera gibanja, dolgoročno gledano za obdobje 5 let kažejo, da z rezultati ne moremo biti povsem zadovoljni. Temu se pridružujejo še konkretni problemi iz leta 1986 — interventni zakon o osebnih dohodkih, kjer smo na nivoju delovne organizacije neusklajeni z indeksom rasti dohodka. Situacija terja resne ukrepe za usklajitev gospodarskih gibanj v okviru celotne delovne organizacije. Nadalje ugotavljamo, da je produktivnost nižja, slabši izkoristek materiala itd. Če bi se ta gibanja nadaljevala lahko pride do situacije iz leta 1982, za katero je značilna resna kriza v poslovanju. V izogib temu je potrebna skupna akcija delovne skupnosti in temeljnih organizacij; prvenstveno je treba zagotoviti večji obseg naročil, na drugi strani pa temeljne organizacije usposobiti v organizacijskem smislu in kapacitetah, da se realizirajo novo pridobljena naročila, povečati oziroma izboljšati kvaliteto izdelkov in solidnost pri dogovorjenih rokih. Naš tržni delež na posameznih programih upada — prodira konkurenca. Na račun izvoza smo delno zapuščali domače tržišče. Glede na prezentirano situacijo je potreben preobrat v začrtani politiki na področju izvoza.

Pomembni in nerešeno vprašanje je tudi motoviranost delavcev. V dosedanjih razpravah je bilo ugotovljeno, da osebni dohodki zaposlenih le niso tako vprašljivi, temveč je pomembno tudi delovno okolje, urejenost odnosov itd. V situaciji, ko življenjski standard pada, pa je bistvena tudi materialna stimulacija in če ne bomo uspeli uzakoniti sistema, v katerem lahko dobro delo dobro oziroma bolje nagradimo, je vprašljiva realizacija predlaganih ukrepov.

V diskusiji na podano uvodno obrazložitev je najprej podal pojasnilo Janez Moder, član poslovodnega odbora, ki je poudaril, da je ena izmed konkretnih nalog iz teh predlogov že v izvajanju in

sicer nagrajevanje delavcev delovne skupnosti, ki so zadalženi za pridobivanje in realizacijo naročil ter oskrbo proizvodnje.

V nadaljnji obravnavi so sodelovali posamezni delegati iz temeljnih organizacij, katerih soglasno stališče je bilo, da je potrebno predlagane ukrepe še dopolniti tako, da bodo pogojevali boljše delo v delovni skupnosti in tudi v samih temeljnih organizacijah.

V obravnavi je predvsem odmevno bilo stališče delegata Jožeta Tomažiča iz TOZD Lepenka Tržič, ki je med drugim predvsem postavil vprašanje našega razvoja, ki je absolutno neorganiziran, zaradi česar je potrebno to službo korenito urediti z določenimi strokovnimi posegi do te mere, da bi bile v njenih nalogah zastopane vse temeljne organizacije. V nasprotjem bo TOZD Lepenka prisiljen za svoje potrebe organizirati razvojno službo in razvijati določene zadeve samostojno.

Delegati so ob zaključku sprejeli analizo poslovanja in predlog ukrepov z dopolnitvami glede na pobude iz diskusije s tem, da se najkasneje do 31. oktobra t. l. poda konkretizacija programa ukrepov in ista posreduje v potrditev delavskemu svetu delovne organizacije.

V drugi točki dnevnega reda je delavski svet delovne organizacije obravnaval oceno dela DSSS, ki ga opravlja za temeljne organizacije, pri čemer so delegati TOZD-ov podali o izvajanju določenih nalog tudi zelo kritične ocene.

Naj s prikazom poročil iz TOZD-a Kartonaža, Valkarton, Kartonažna in Papirna konfekcija prikažemo ta stališča.

Ta TOZD Kartonaža Rakek — delegat Mirko URBAS

Ob oceni dela delovne skupnosti delavski svet TOZD Kartonaža Rakek ugotavlja, da v letošnjem letu ne dosegamo fizičnega obsega proizvodnje ob tem, da se delež konkurence povečuje. Z agresivnejšo prodajno politiko je potrebno preusmeriti trend padanja naročil na domačem trgu, kakor tudi z uvajanjem novih izdelkov (sadni program) v proizvodnjo (naloga novo oblikovanega embalažnega inženiringa). Na področju razvoja je bilo v preteklem obdobju bistveno premalo narejenega — ni bilo investiranja v novo opremo; naročila se drobijo v manjše serije, krajši dobavni roki, zahtevnejša kvaliteta, čemur ni možno slediti z opremljenostjo. Motoviranost delavcev je slaba tudi v temeljni organizaciji in povzroča neučinkovito delo tako v temeljni organizaciji kot v delovni skupnosti. Matrično—teamska organi-

zacija ni zaživila (razen delno na področju splošnih zadev upravljanja). Premalo je koordinacij in povezav med TOZD in posameznimi službami delovne skupnosti — posledica počasno reševanje zastavljenih nalog. Neurejeno financiranje delovne skupnosti povzroča vsakoletne probleme ob sprejemu letnih planov. Zagotoviti je treba večji vpliv učinkovitosti opravljenih nalog in doseženega dohodka TOZD.

Za TOZD Valkarton Logatec — delegat Janez ALBREHT

Delavski svet TOZD Valkarton Logatec je pozitivno ocenil poslovanje enote tekočega gospodarjenja in kadrovske-pravne službe. Te službe so v preteklem obdobju ažurno reševale problematiko temeljne organizacije. Slabše se ocenjuje razvojno-raziskovalno področje. Ugotovljeno je, da delavci, ki delajo na tem področju opravljajo vse naloge in je verjetno slabost v kadrovske zasledbi in bo treba razmisliti v smeri reševanja kadrovske zasledbe. Negativno se ocenjuje službo marketinga (prodajno), ker se je odrazil na poslovanju temeljne organizacije 12 % izpad oziroma padec proizvodnje končnih izdelkov. Prodajna služba ni zagotovila zadostnih količin naročil in je treba ugotoviti ali je temu "kriva" stimulacija ali so razlogi kje drugje. Nekaj pripomb je na delo nabavne službe (izpostavljen je bil konkreten primer pomanjkanja mazuta), podobni zastoji so tudi pri nabavi papirja, rezervnih delov in repromaterialov.

Za TOZD Kartonažna Ljubljana — delegat Franc GREGORIČ

Delavski svet TOZD Kartonažna ocenjuje v zvezi z Marketingom, da motoviranost ni glavni razlog za neuspešnost, tu gre za nedisciplino pri izvajanju nalog in neorganiziran pristop do dela. V področju združenega dela združene raziskave razvoja razen poskusov internih reorganizacij, ki niso imele nobenega vidnega napredka, nič ni bilo storjenega niti v zadnjem času ni predloga za nov režim. To področje je treba postaviti na nove temelje z novimi kadri.

Na področju kadrovske-splošnih zadev je potrebno nadaljevati z organizacijskimi pripravami za zagotovitev večjega izkoristka obstoječega kadra na tem področju. Čutiti je premalo ažurnosti in doslednosti pri izvajanju dogovorjenih nalog. Delo področja združenega dela načrtovanje in spremljanje

tekočega gospodarjenja je ocenjeno pozitivno.

Za TOZD Papirna konfekcija Ljubljana — delegat Karel NOVAK

Delavski svet TOZD Papirna konfekcija je v zvezi z oceno dela delovne skupnosti izoblikoval naslednje ugotovitve:

- področje združenega dela načrtovanje in spremljanje tekočega gospodarjenja je dobro opravilo svoje naloge oziroma veliko več kot je temeljna organizacija od te službe pričakovala,
- PDE marketing je na osnovi rezultatov ter na osnovi izkazane določenega truda, zadovoljivo opravila svoje naloge,
- v področju združenega dela kadrovske-pravne in splošne zadeve ni uspelo poenotiti stališč na nivoju delovne organizacije na nobenem področju, zato je še naprej prisotna neusklajenost tako na področju družbenega standarda, izobraževanja, kadrovske politike nagrajevanja, zato ocena področja ni bila dovolj kritično narejena — področje združenega dela svojih nalog ni opravil, kot je bilo od njega pričakovati,
- področje združenega dela združene raziskave razvoja je skoraj nemogoče objektivno oceniti, kajti to področje ni naredilo skoraj nič.

Ob tem pa je tov. Novak še dodal, da gre za slabo vodenje in ne za slabo delo delavcev.

Podali smo oceno le nekaterih delavskih svetov, ker v vseh temeljnih organizacijah še ni bila pripravljena, zato je delavski svet delovne organizacije tudi sprejel sklep, da bodo vse ocene zajete v analizi poslovanja in konkretizaciji ukrepov, v smislu gornjega sklepa.

Na tej seji je bila obravnavana tudi druga tematika. Delavski svet delovne organizacije pa je ob koncu seje soglasno sprejel sklep, da se predsednika poslovodnega odbora DO KTL Mirana Rižnerja s 15.11.1986 na njegovo željo iz zdravstvenih razlogov razreši funkcije predsednika poslovodnega odbora. Funkcijo predsednika poslovodnega odbora opravlja do imenovanja vršilca dolžnosti namestnik predsednika poslovodnega odbora, čimprej pa se skliče seja delavskega sveta delovne organizacije zaradi imenovanja vršilca dolžnosti in razpisa del in nalog predsednika poslovodnega odbora.

Vsi sprejeti sklepi s te seje bodo objavljeni v Biltenu DO KTL.

M. S.

Ljubljančani!

23. novembra se bomo udeležili referenduma za naš novi samoprispevek

»Na treh področjih so popolnoma zaspali«

Brane ZAKRAJŠEK, dipl. oec., namestnik generalnega direktorja in vodja skupnih služb v Papirnici Količevo je na vprašanje Matjaža Repnika dal izredno zanimive poglobljene v prihodnost njihove delovne organizacije, saj lahko rečemo, da so istovetni tudi z našimi v DO KTL. Zato vam del tega prispevka podajamo ter obenem pozivamo, da si ga sami v celoti preberete v navedeni številki glasila sozda Slovenija papir.

Najpomembnejše dolgoročne naloge

Dolgoročni koncept je tako zastavljen, da se reševanje problemov uredi sistemsko, ne pa sprotno — dogovorno. Posebej moram poudariti tri področja, na katerih je Papirnica popolnoma zaspala in kamor mora biti usmerjena dolgoročna aktivnost.

Vsa področja so vezana na kadre, toda za čisto kadrovske področje in dosedanje rešitve je ugotovljeno, da je bilo precej "na kratke proge". Uspeli smo sicer (vsaj delno) zagotavljati ljudi za tekočo proizvodnjo, medtem ko jih imamo za razvojne naloge z visoko ali višjo izobrazbo izredno malo. V kolektivu s tisoč delavci bi moralo biti vsaj sto ljudi z višjo oziroma visoko izobrazbo in ne le okrog trideset, kot jih imamo sedaj.

Ob tem je bila glavna težava verjetno ozka miselnost: ko se lahko vse proda, ljudje z višjo izobrazbo niso potrebni. Taka kadrovska politika se sedaj kaže tudi v rezultatih, predvsem pa v tem, da danes enostavno nimamo delavcev za zasedbo strokovnih služb in za dolgoročne naloge. K sreči je vsaj mojstrska struktura dovolj močna, da proizvodnja teče razmeroma brez težav in večji del razvojnih vprašanj rešujemo tudi na tej ravni.

Tudi na področju štipendiranja se kaže taka miselnost, saj ni bila za 1986. leto in dalje podana niti ena potreba za štipendiranje na višjih in visokih šolah. Torej nam tudi še ob oblikovanju teh načrtov ni bilo blizu spoznanje, da je in kako je potrebno voditi drugačno kadrovske politiko.

Do večjih prihrankov tudi z boljšo organizacijo

Naslednje, s kadri povezano, področje je organizacija. Za Papirnico je tudi ta naložba novost, saj dosedaj v celotnem sistemu ni bila predvidena niti služba, ki bi se ukvarjala z organizacijo in kasneje z uvedbo avtomatske obdelave podatkov. Lotiti smo se morali tudi tega področja in to dokaj široko — za razmere in miselnost ljudi morda še preširoko. Glavna težava je prav gotovo v tem, da večina prav-

zprav ve, kaj bi bil končni cilj, nimajo pa pravega občutka, kako priti do teh ciljev. Ustanovili bomo manjšo strokovno službo, ki bo izdelala koncept, za izpeljavo posameznih področij pa bomo najeli zunanje strokovne institucije.

Tudi razvojno področje v delovni organizaciji ni definirano in določeno. Tehnično razvojno področje smo zato razdelili v tri sklope. Dosedanja služba razvoja, z nekaj ljudmi in taka kot je, niti ni potrebna, zato smo v fazi, ko bo treba doreči, ali te funkcije peljati na ravni delovne organizacije ali jih razvijati po tozdih.

Zaradi precej enake dejavnosti tozdvov je smiselno in v skladu z obstoječim sporazumom, da službo usposobimo v DSSS. Brez kadrov pa je problematično govoriti o razvoju, posebno še, ko že težko zagotavljamo kakovostno tekočo proizvodnjo, kaj šele, da bi govorili o nekem razvoju.

Pomembno je tudi, da določimo mejna področja, tako za tozdrževanje in tehnično investicijsko službo v TRS. Definirati moramo, na primer, da tozdr opravlja tekoče vzdrževanje — načrtovanje naložbe in naložbeno-vzdrževalna dela pa naj bi prevzel TRS. Odločiti bi se tudi morali, katere dejavnosti bomo razvijali v okviru delovne organizacije. Verjetno vseh ni smiselno razvijati doma, ampak za nekatere najemati zunanje specialiste, razvijati pa tiste, ki so interventnega značaja oziroma so izključno vezane na domačo proizvodnjo.

V tem sklopu nalog je tudi vprašanje centralnega laboratorija, ki za-

radi kadrovske problemov ni povsem odigral svoje vloge.

Razvile so se OTK po tozdih, dolgoročno pa koncept zanesljivo ne more predvidevati v eni organizaciji tri ali štiri laboratorije, ki je vsak po svoje opremljen in po svoje strokovno deluje.

Novi dejavnosti

Poleg glavnega — papirniškega programa bo treba opredeliti tudi možne vzporedne in rezervne programe. Med te sodi prav gotovo tudi strojogradništvo, saj v Vzdrževanju že veliko rezervnih delov izdelujemo sami. Študija naj bi pokazala, v kolikšni meri je smiselno proizvodnjo rezervnih delov razvijati še v večji meri. Glede na izkušnje in kadre, katere imamo, bi lahko to dejavnost še bistveno razširili in vpeljali proizvodnjo tudi za potrebe drugih uporabnikov. Te aktivnosti naj bi bile izpeljane prav v službi razvoja in konstrukcij.

Na navedenih glavnih področjih je po mojem mnenju Papirnica zaostala vsaj za deset let za ostalimi uspešnejšimi delovnimi organizacijami v domovini, za tujino pa še nekoliko več. Ne smemo pozabiti, da kar eno tretjino naše proizvodnje izvozimo in če bomo hoteli tak trend obdržati, se bo treba začeti primerjati tudi s tujimi firmami. Jasno pa je, da bo za uresničitev teh nalog potrebnega veliko dela, predvsem z ljudmi. Pridobiti bo treba kadre tudi z drugih področij. Rabimo torej nekaj "prepiha" v delovni organizaciji. Veliko več sredstev moramo nameniti za ta tri področja, ker naložba le ni nova proizvodnja, nov stroj — naložbe so tudi ljudje, organizacija in razvoj.

M. S.

"Prebrali smo za vas"

Iz časopisa Delo — 1. oktobra 1986

Dvorana za proizvodnjo cevok bo nova naložba v embalaži

MARIBOR, 30. septembra — V grafičnem predelovalnem podjetju Embalaža Maribor so se odločili, da bodo zgradili dvorano za proizvodnjo cevok na skupni površini 1040 kvadratnih metrov. Uredili bodo prostore za tehnološko pripravno proizvodnjo in razvoj. Osnovni namen investicije je pridobitev prostorov za proizvodnjo cevok za avtomatsko previjanje (konusi), v katerih embalaža vidi perspektivo.

Tekstilna industrija se namreč vedno bolj preusmerja na uporabo konusov, opušča pa uporabo gladkih mehkih cevok. Za proizvodnjo konusov bo investitor po že v lastni režiji izdelanem prototipu predvidoma do leta 1990 izdelal še štiri avtomatske stroje in jih bo namestil v novo zgrajeni proizvodni dvorani.

(M.K.)

Iz zgodovine DO KTL

Prenos obrata Maribor

Iz arhivskega zapisnika osme redne seje prvega delavskega sveta Kartonažne tovarne v Ljubljani z dne 27. decembra 1950. leta ob 16. uri smo za vaše upoznavanje našega delovnega kolektiva prebrali tudi pod točko 4 naslednje:

"Tov. direktor poroča, da je IO MLO Ljubljana izdal odločbo, gla-

som katere se naš obrat prenese pod OUV Direkcija lokalne industrije IO MLO Maribor. Prenos bo izvršen začetkom januarja 1951. Poročilo se vzame na znanje.

Tov. Novak se zahvaljuje vodstvu podjetja kot UO in DS za dosedanje sodelovanje in razumevanje

obrata v Mariboru in izraža željo v imenu celega kolektiva obrata Maribor, da bi bili tudi v bodoče vsi medsebojni odnosi iskreni in tovariški".

Na naslednji seji delavskega sveta dne 27. februarja 1951 pa je delavski svet obravnaval poročilo upravnega odbora iz katerega je

razvidno: "oddaja obrata Maribor tamkajšnjem podjetju MEPA (Mestna papirniška podjetja Maribor): s 1.1. t. l. z osnovnimi sredstvi din 597.698.— in obratnimi sredstvi din 551.944,60", in je bila v celoti izvedena.

Uredništvo

Predlog novega samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med delavci temeljnih organizacij in delovne skupnosti

Ureditev razmerij med delovno skupnostjo in temeljnimi organizacijami

Temeljne organizacije so s sprejetjem samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo določile, katere funkcije bodo kot skupne združile na ravni delovne organizacije.

V skladu s poslovnimi funkcijami, ki so jih temeljne organizacije združile na ravni delovne organizacije se določijo dela skupnega pomena, ki so potrebna za uresničitev teh funkcij in, ki naj bi jih opravljali delavci v delovni skupnosti.

Pri opredelitvi, katera dela se opravljajo v delovni skupnosti in katera neposredno v temeljni organizaciji, je potrebno upoštevati predvsem obseg združenih poslovnih funkcij, za katerih uresničitev so potrebna določena strokovna, administrativna in tem podobna dela.

Nadalje je pri določitvi nivoja opravljanja določenih del potrebno upoštevati tudi organizacijske in lokacijske pogoje za njihovo opravljanje ter predvideni bodoči razvoj in organiziranost temeljnih organizacij in delovne organizacije.

Za opravljanje tako določenih del skupnega pomena, ki so potrebna za uresničitev združenih poslovnih funkcij na ravni delovne organizacije, se s samoupravnim sporazumom o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo oblikuje delovna skupnost.

Iz posredovanega izhaja, da je temeljni akt, s katerim se ureja položaj delovne skupnosti, samoupravni sporazum o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo, s katerim se določijo združene poslovne funkcije na ravni delovne organizacije.

Pri tem se položaj delovne skupnosti s sprejetjem samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno

organizacijo ureja le enostransko, brez udeležbe delovne skupnosti.

Delovna skupnost se kot udeleženec pri urejanju svojega položaja pojavi šele pri sklepanju posebnega sporazuma po 404. členu Zakona o združenem delu, to je samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med delavci temeljnih organizacij in delovne skupnosti.

Dosedaj ureja odnose med delovno skupnostjo in temeljnimi organizacijami veljavni sporazum iz leta 1979. Glede na to, da je bila podana zahteva po spremembi tega akta, je bil pripravljen predlog novega sporazuma, ki ga je potrdil delavski svet delovne organizacije dne 23.9.1986 in ga posredoval v poprejšnjo obravnavo na zborih delavcev v temeljnih organizacijah in delovni skupnosti.

S tem predlogom samoupravnega sporazuma predlagamo ureditev določenih vprašanj na naslednje načine:

1. Bistveni sestavni del tega sporazuma je določitev vrste del, ki jih opravlja delovna skupnost za temeljne organizacije. Osnovo za ureditev tega vprašanja daje 161. člen samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo.

Zato določbe tega sporazuma o vrsti del pomenijo nadaljnjo konkretizacijo že opredeljenih del skupnega pomena. Pri načinu opredeljevanja vrste del izhajamo iz koncepta, da se dela določijo opisno po funkcijah, konkretizacija pa se opravi z letnim programom dela delovne skupnosti.

Poseben položaj pri opredeljevanju vrste del imajo nekatere temeljne organizacije (Kuverta, Tika, Embalažni servis, Sigma) zaradi specifičnosti v položaju teh teme-

ljnih organizacij pri opravljanju določene vrste del (prodajno-nabavna dela, finančna in knjigovodska dela). Pri tem je treba poudariti, da je ta specifičnost možna do te mere, da se določena dela operativno opravljajo dislocirano v določeni temeljni organizaciji. Pri tem pa je treba poudariti, da delovna skupnost opravlja tudi za temeljne organizacije dela, ki so potrebna za zagotovitev enotne poslovne politike za to področje.

2. Delovna skupnost naj bi bila v prvem pomenu "servis" za temeljne organizacije, zato morajo temeljne organizacije svoje potrebe po opravljanju del skupnega pomena uresničevati v delovni skupnosti in jih ne smejo poverjati drugim.

Poverjena dela mora opraviti delovna skupnost sama, če pa za to nima na razpolago delovnih zmogljivosti, mora zagotoviti izvedbo na drug način.

3. Organizacija dela v delovni skupnosti mora biti učinkovita in smotrna. Delovni proces v delovni skupnosti vodijo, organizirajo in usklajujejo člani poslovodnega odbora, delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi delovne organizacije in produktivni vodje v okviru svojih pooblastil.

Z ustrezno kvalifikacijsko strukturo delavcev delovne skupnosti se zagotovi doseganje optimalnih rezultatov pri opravljanju poverjenih del delovni skupnosti.

4. S tem predlogom sporazuma se določa, da tudi delavci delovne skupnosti sprejemajo svoj srednjeročni in letni plan. Metodologija planiranja je podrobneje opredeljena, ker smo pri tem upoštevali dejstvo, da je planiranje osnov in meril za pridobivanje dohodka delovne skupnosti bistvenega pomena.

Planiranje v delovni skupnosti temelji na ciljnih in nalogah, ki izhajajo iz planov temeljnih organizacij in delovne skupnosti ter usklajevanju s temeljnimi organizacijami zlasti glede izpolnjevanja skupnih nalog.

Pri tem je treba poudariti, da je od kvalitete planiranja odvisna tudi

kvaliteta ugotavljanja opravljenega dela za posamezno temeljno organizacijo.

5. Osnove za pridobivanje dohodka delovne skupnosti so povzete po zakonu, kar pomeni, da ne uvažamo še dodatnih osnov. Te osnove so:

- vrsta, kvaliteta in obseg dela delovne skupnosti;
- dohodek temeljne organizacije;
- prispevek delovne skupnosti k uspešnosti poslovanja temeljnih organizacij

Pri opredeljevanju meril za pridobivanje dohodka pa smo izhajali iz koncepta, da smo opredelili kazalnike, s katerimi se meri uspešnost dela delovne skupnosti. Predlagana merila v obliki opisanih kazalnikov ali formul predstavljajo pot, po kateri se ugotovi uspešnost dela delovne skupnosti in druge elemente, ki vplivajo na višino doseženega dohodka delovne skupnosti.

6. Odgovornost delovne skupnosti za opravljanje poverjenih del je:

- materialna (odškodninska);
- kazenska;
- moralno-politična.

Odgovornost posameznih delavcev delovne skupnosti za opravljanje poverjenih del je disciplinska, odškodninska in kazenska.

Posebno odgovornost pa nosijo poslovodni delavci in delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi.

V primeru, da delovna skupnost ne opravi določena dela, je možno uveljavljati odgovornost delovne skupnosti oziroma posameznih delavcev.

Ukrepanje je možno uveljaviti s predlogi oziroma zahtevami, naslovljenimi na:

- poslovodne organe;
- samoupravne organe;
- notranjo arbitražo.

Vsak od navedenih organov lahko ukrepa v okviru svojih pristojnosti s tem, da velja posebna odgovornost poslovodnih in samoupravnih organov tako na nivoju temeljnih organizacij, delovne skupnosti in delovne organizacije.

Foto vest: V veliki in globoki gramozni jami se je že pričela izgradnja naše nove tovarne

V primeru, da temeljna organizacija ne izpolni svojih obveznosti, nosi sama vso odgovornost ter materialne in druge posledice.

Usklajevanje dela med delovno skupnostjo in temeljnimi organizacijami poteka neposredno ali preko koordinacijskih svetov, pri čemer je treba upoštevati principe funkcionalno-matrične teamske organiziranosti. Po teh principih potekajo povezave vertikalno, pri čemer pridejo do izraza pooblastila za vodenje ter horizontalno, pri čemer pridejo do izraza povezave po delovnih zadolžitvah.

7. Delavci delovne skupnosti imajo v načelu enak samoupravni položaj kot delavci v temeljnih organizacijah.

Posebnosti v položaju delovne skupnosti pridejo do izraza pri sprejemanju določenih aktov delovne skupnosti, za katere je potrebno pridobiti soglasje delavskega sveta delovne organizacije (npr. soglasje na plan delovne skupnosti).

8. Delavci delovne skupnosti upravljajo s sredstvi, ki jih pridobijo v okviru celotnega prihodka.

Z delovnimi sredstvi, ki so združena sredstva temeljnih organizacij, pa upravljajo delavci temeljnih organizacij. Delavci delovne skupnosti imajo glede teh sredstev le določene pravice in obveznosti v okviru tega sporazuma.

I.K.

Prva partizanska tehnika v Zasavju

Hribovski predel pod Kalom — Marinkov hrib je dajal varno zatočišče partizanom v vsem vojnem času. Tu so si partizani najprej uredili zasilno taborišče, ter tja preselili sedež okrožja KPS in OF.

Kasneje so si zgradili zemljanko od koder so nato delovali. Oskrbovali so se sami, jeseni 1942 pa jih najde Veligovškova družina. Je zavedna in zvesta, in od tedaj dalje so začeli hoditi k družini. Veligovškova mama pa je zanje skrbela kot za svoje.

V začetku leta 1943 se je porodila ideja o ustanovitvi okrožne tehni-

ke. Tam, kjer je bil bunker, ni bilo primerno mesto za tehniko, pač pa malo nad njim, zato so šli s sedežem na drugo lokacijo, ter pričeli pripravljati tiskarno. V začetku so imeli le en mali pisalni stroj. Pripravili so akcijo v Hrastniške rudnike, kjer so dobili ves potreben material. Tako je poleti 1943 nastala Hohkrautova okrožna tehnika. Oskrbovala se je iz Rečice, Huđe Jame in drugod. Partizani so se veliko zadrževali pri Veligovškovi mami, kjer so zvedeli za novice, dobivali hrano. Sin Viktor je raznašal partizansko literaturo Goluh. Če so po snegu odšli od domačije nazaj v zemljanko, je Veligovškov Tonček za njimi s smučmi brisal sledove, hčeri pa sta pomagali v tiskarni. Tako je tiskarska tehnika nemoteno delovala vse do osvoboditve brez kakršnekoli izdaje. Vodja tehnike Alojz Hohkraut je bil Lojze Deželak — Lovro, navzoči pa še M. Ferme, A. Ribič, M. Jakopič, Janja Poprasek in drugi.

Tako je izzvenela pripoved A. Ribiča, kot enega izmed preživelih na otvoritvi spominske plošče na Veligovškovi domačiji. Otvoritev je bila 20.9.1986 ob 10,00 uri.

Pokroviteljstvo nad tem zgodovinskim obeležjem je prevzela naša temeljna organizacija TIKa Trbovlje, kajti smatra se, da je delovna enota tiskarne naslednik te prve partizanske tiskarske tehnike v Zasavju.

Odkritja se je udeležilo 20 članov kolektiva, Združenje borcev je pripravilo kulturni program, vsi navzoči pa smo uživali v prelepem sončnem vremenu, ki je bilo na ta dan. Srečanje smo nadaljevali na Kalu planinski postojanki, ki je vedno dobro obiskana.

M. D.

Pionirska okrogla miza na Osnovni šoli Ledina

Tudi pionirje zanimajo ekološke težave

7. oktobra letošnjega leta smo pionirji in mladinci na osnovni šoli Ledina organizirali ob tednu otroka okroglo mizo na temo ekologija. Poleg tega pa smo povezano s tem se tudi pogovarjali o izvedbi 4. samopriskevka na območju Ljubljane.

Pogovor za okroglo mizo se je večinoma odvijal o problemih svetovne ekologije in sicer o razsežnosti onesnaževanja po svetu, o njegovih razlogih in tudi posledicah. Le malo pa smo se posvetili problemu in težavam, ki nas pionirje resnično zanimajo ter prizadenejo. V naši soseščini je namreč tovarna KTL, ki sicer ima naprave za prečiščevanje odpadkov, toda se jih nekaj le povsem drobnih papirnih delcev prebije v ozračje in ga preveč zaprašuje. Za okroglo mizo nam je bilo pojasnjeno, da ima tovarna v planu izvedbo menjave čistilnih naprav skratka — da čez nekaj let ne bo več prahu, ki nas bo motil. So pa ti drobci prahu dejansko neškodljivi, saj so ostanki nestrupenih snovi.

Učenci Osnovne šole Ledina na svojem šolskem vrtu se spoznavajo z življenjem v naravi

Tudi povečan promet je vse bolj udeležen pri teh težavah s čistim zrakom. No k sreči pa se kljub množici otrok okrog šole tu še ni zgodila nobena nesreča. Tovaršiš miličnik nam je povedal, da odvoz parkiranih avtomobilov izpred šole ni mogoč, promet pa da se bo kmalu normaliziral.

Za našo okroglo mizo so bili tudi novinarji.

Kot sklep bi lahko dejali, da je bilo veliko povedanega in nekaj celo obljubljenega, toda vprašanje je, če se bo to tudi izpolnilo.

Boštjan Kocjančič
OŠ "LEDINA"

Foto vest: Seja Konference osnovnih organizacij sindikata KTL dne 9.10.1986.

Na levi sliki: gostje na Konferenci — od leve proti desni: Milan Deisinger predsednik in Jože Veršič sekretar ROS naše panoge, Milena Gradišar — strok. sodelavec, Branko Omerzu predsednik in Stane Zupančič — sekretar Občinskega sindikalnega sveta Ljubljana — Center

Na desni sliki od leve proti desni: Slavi Simnovič delegat in preds. IO OOS TIKa, Dragan Kovačević — dosedanji član ROS-a, Helena Kučič — delegat in preds. IO OOS Jelplasta ter član ROS-a, Franc Savnik — predsednik Konference in Uroš Pust iz tozda Kartonažna — zadolžen za povezavo Konference KTL z obč. sin. svetom Ljubljana — Center.

(Več o seji Konference v prihodnji številki glasila)

Letošnja "NNNP" pod geslom "naj nas požar ne preseneti" v občini Ljubljana – Center

Ob pregledu usposobljenosti gasilskih enot civilne zaščite TOZD-u Kartonažna – 1. mesto

Kot vsako leto smo se tudi letos z našo gasilsko enoto civilne zaščite tozda Kartonažna Ljubljana vključili v akcijo pregleda usposobljenosti gasilskih enot civilne zaščite v občini Center. Po sprejemu odločitve občinskega štaba civilne zaščite, o izvedbi pregleda usposobljenosti gasilskih enot civilne zaščite, smo takoj pričeli z akcijo tudi v naši temeljni organizaciji.

Sledil je sklic članov gasilske enote, da bi se dogovorili o izvedbi in pripravah za vajo. Dogovorili smo se, da moramo vsaj trikrat izvesti poskusne vežbe predpisanih vaj.

Kot vsako leto nam je tudi letos prostovoljno gasilsko društvo KOZARJE pri Ljubljani dovolilo, da smo lahko pri njihovem gasilskem domu in z njihovim orodjem poskusno izvajali zahtevane vaje in sicer:

- vajo z motorno brizgalno v sestavi 9 gasilcev v suhi izvedbi,
- vajo raznovrstnosti v sestavi 9 in

- vajo poznavanja gasilskega orodja – ustni in praktični test.

Namen pregleda usposobljenosti gasilskih enot civilne zaščite je:

- preveriti strokovno usposobljenost pripadnikov gasilskih enot civilne zaščite,
- ter izvajanje osebnih in skupnih nalog pri gašenju požara in nalog požarne preventive,
- preveriti fizično kondicijo pripadnikov gasilskih enot civilne zaščite.

Dogovorili smo se, da se dne 2., 6. in 7. oktobra zberemo ob 11,30 uri ter se odpeljemo na usposabljanje zahtevanih nalog.

Ekipo gasilskih enot civilne zaščite so sestavljali naslednji člani kolektiva:

- Iz DE – 10: Boris ROŠ, kot načelnik GECZ
Dušan JERMAN, strojnik GE
- Iz DE – 20: Tine VODNIK, rezervni gasilec

Zbor gasilcev pred pričetkom vaje

- Iz DE – 30: Štefan MIKOLČIVIČ, prvi cevar
Janez SUHADOLC, prvi vođa
Bojan PRIMC, drugi cevar
- Iz DE – 50: Stane LOŽAR, prvi napadalec
- Iz DE – 60: Gašper PETRIČ, drugi napadalec
Martin UŠTAR, desetar GE CZ
- Iz DE – 80: Karel PEROŠA, sel
Iz DSSS: Milan BUČAN, drugi vođa

Na poskusnih vajah so kot ekipa naši gasilci dosegli zelo dobre ča-

sovine rezultate. V sredo 8.10. ob 11. uri je bilo izvedeno uradno tekmovanje vaj in sicer na šolskem dvorišču Osnovne šole narodnega heroja Toneta Tomšiča v krajevni skupnosti Poljane. Pregleda usposobljenosti se je udeležilo 17 ekip gasilskih enot in več ekip prve pomoči iz organizacij združenega dela na območju občine Ljubljana–Center.

Tekmovalo se je v različnih veščinah:

- ekipno na motorni brizgalni z 9 in 7 tekmovalci – gasilci

(nadalj. na 13. str.)

Pregled gasilskih enot

Namesta! – za izvedbo raznoterosti

(Nadaljevanje s 3. str.)
Iz Zgodovine DO KTL)

večja potreba po reprodukcijskem materialu. V to svrhu je zgradil Franc Bonač takoj po I. svetovni vojni na Količevem pri Domžalah tovarno za specialno lepenko. V tej tovarni je kmalu postavil ustrezen papirni stroj za specialni papir in s tem tudi povečal obratne prostore. Leta 1928 je nabavil velik kartonski stroj za izdelavo raznih kartonskih in posebnih papirjev. S tem so se tovarniški objekti zelo pomnožili. Zaradi stalnega večjega povpraševanja tudi po papirju, je postavil Franc Bonač še drugi večji papirni stroj z dvema metroma delovne širine.

Z novim lastnim materialom, ki je prihajal iz njegove tovarne za

karton in papir na Količevem je Franc Bonač tudi ustrezno izpopolnjeval ljubljansko kartonažno tovarno.

Vpeljal je mnogo priznanih izdelkov iz papirja, lepenke in kartona. Poseben oddelek je bil za izdelavo stročnic za predilnice in tkalnice ter tekstilne tovarne in oddelek za železniške vozovnice.

Tovarna celuloze v Vidmu ob Savi

Seveda ni porabila ves papirni material iz Količevega kartonažna tovarna v Ljubljani sama, temveč je postal Franc Bonač z veliko produkcijo tega materiala industrijalec in prodajalec papirja, lepenke in kartona za razne tovarne, podjetja, trgovine itd. Glavna suro-

vina za papirno industrijo je celuloza, za katero smo bili vezani čisto na uvoz, ker je bilo lastne celuloze v naši državi premalo. Zaradi tega je Franc Bonač zgradil lastno tovarno celuloze v Vidmu ob Savi pri Krškem. Dograjena je bila leta 1940, ko je tudi že polno obratovala. Strojna oprema za izdelavo posebnega papirja iz žilave celuloze za to tovarno je bila naročena in plačana tik pred drugo svetovno vojno v Nemčiji, prav tako tudi strojna oprema za celotno brusilnico. Dobava strojne opreme za papirnico je zaradi vojne propadla, medtem ko je bila strojna oprema za brusilnico dobavljena še pred kapitulacijo Nemčije.

Ostale ustanove

Tovarnar Franc Bonač ni samo gradil svoje tovarne, temveč je tudi ustanovil leta 1919 "Tvormico za rjavo lepenko v Ceršaku pri Š. Ilju ob Reki Muri" in leta 1937 v Zagrebu kartonažno tovarno "Dvoraček and drug". Franc Bonač je dosegel te uspehe z nad petdesetletnim vztrajnim delom in s pomočjo domačih ter tujih strokovnjakov in sposobnih delovnih moči. V dvajsetih letih mu je uspelo vzgojiti domač strokovni kader za vso svojo papirno in celulozno industrijo tako, da proti koncu ni bil odvisen od tujih veččakov.

(nadaljevanje sledi)

Našel sem pravo orodje — samo še trenutek in pokazal bom kaj znam

ekipno s hidrantom z 9 in 7 tekmovalci ter ustni in praktični delovni del — test iz prepoznavanja gasilskega orodja in požarne preventive ter rokovanje z njim.

Naša ekipa je dosegla najboljše čase v seštevku na treh poligonih, ter tako osvojila PRVO mesto ekipno z 9 tekmovalci — gasilci.

Ob zaključku pregleda usposobljenosti je tozd Kartonažna Ljubljana prejela priznanje za dosežen uspeh. Kljub temu lepemu uspehu naše gasilske enote civilne zaščite pa smo ugotovili, da se bomo morali še resneje zavzemati za ohranitev izurjenosti in hitrosti pri izvajanju teh vaj. To pa nas obvezuje, da se bomo morali večkrat letno sestati ter z marljivim delom še izboljšati dosedanje rezultate ki bi nam v primeru dejanske potrebe pomoči ob nesreči, še kako prav prišli.

Nujno pa je potrebno GECZ še dopolniti z mlajšimi člani in članicami našega kolektiva, ki bi želeli kot prostovoljci sodelovati v ga-

V hitrem sodelovanju je uspeh

silski enoti tozda.

Naj se ob zaključku tega prispevka v prvi vrsti zahvalim in čestitam članom ekipe Kartonažne za doseženo prvo mesto na preglednem tekmovanju usposobljenosti gasilskih enot civilne zaščite, vod-

stvu tozda in delovnih enot pa za dovoljeno udeležbo njihovih članov na vajah in samem tekmovanju.

Z gasilskim pozdravom "NA POMOČ"

L.D. Simo

Socialistična republika Slovenija
OBČINA LJUBLJANA CENTER
OBČINSKI ŠTAB ZA CIVILNO ZAŠČITO IN GASILSKO DRUŠTVO
LJUBLJANA MESTO

IZREKATA

Za doseženo 1. (prvo) mesto Priznanje

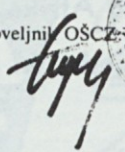

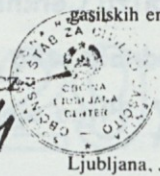
Kartonažna tovarna Ljubljana

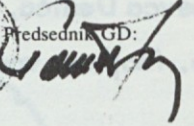
za sodelovanje na občinskem pregledu usposobljenost
gasilskih enot civilne zaščite

Poveljni OŠCZ

Predsednik GD:

Ljubljana, 8.10.1986

Prispevki pionirjev iz Osnovne šole Ledina

Dan mrtvih

Na željo uredništva smo s strani učencev osnovne šole LEDINA prejeli več spisov posvečenih spominu ob dnevu mrtvih. Resnično težko nam je bilo izbrati iz množice prispelih, katere naj objavimo. Vsem učencem se zahvaljujemo za njihov trud.

Uredništvo

Dan mrtvih

Ob dnevu mrtvih se spominjamo težkih časov. Spominjamo se tistih, ki so padli v partizanih za svobodo. Spominjamo se tudi naših prijateljev, ki jih ni več. Prvi november je zelo žalosten dan. Ne maram nobenih pogrebov. Rad imam žive ljudi. Raje prižigam svečke na tortah, kot na grobovih. Ljudje raje živimo kot umiramo. Padlih partizanov se še zmeraj spominjamo. Moj ded je bil

v partizanih polkovnik. Še vedno je živ. Njegov komandant Franc Rozman Stane je umrl, ko je preizkušal top med vojno. Mojega deda so prišli iskat Italijani. Bil je tako zvit, da je zbežal pred njimi. Neki ujetnik, ki ga je poznal, je komaj zatiskal usta, da ga ne bi izdal. V njegovi knjigi je pisalo: "Če bi me tedaj ujeli, bi me najbrž porabili za talca in ustrelili." Takrat še ni bil polkovnik. Ne bom opisoval, kaj so takrat delali partizani. Nikoli ni ubijal iz oči v oči. Najhujši so bili ustaši, četniki, esesovci, domobranci. Zavoljo njih je bilo nekaj milijonov mrtvih.

Ašo Vrhovec, 3. a

Dan mrtvih

Jesenski dnevi so postali turobni in hladni. Hočejo nas spomniti na bližnji čas, ko se bomo spomnili vseh, ki jih ni več med nami.

Prvi november je njihov praznik. To je dan mrtvih. Ljudje bodo s šopki jesenskega cvetja hiteli na pokopališče. Polepšali bodo grobove svojcev in prijateljev, ki so jih nekdaj imeli radi. Zagorelo bo mnogo drobnih svečk. Ti plamenčki bodo govorili, da so spomini na njih še vedno živi in topli.

V teh dneh bomo tudi obiskali neznane gomile v naših gozdovih. To so grobovi padlih partizanov, ki so za svobodo žrtvovali svoja mlada življenja. Hvaležno se jim bomo poklonili s svečko in drobnim cvetlico.

Simona Turk, 3. b.

Mislím na dedka

Poznate dedovo omaro. Da, tisto veliko, težko in lepo okrašeno. Tam je zbrano vse njegovo življenje v malem: slike, fotografije, obleke, čevlji, kravate ... Toda tam čisto v kotu nekaj tiho in po-

nižno, plašno, a vendar divje čaka — predalček.

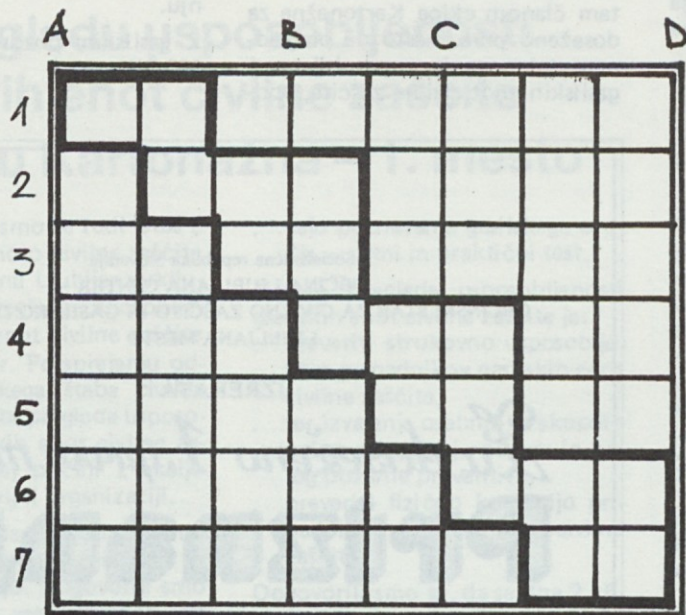
Premajhen sem še, da bi ga odprl. Toda, zakaj le? Tisto, kar je v njem; čutim in vem, da je tam rojstvo, življenje in smrt. Roka se mi odmakne. Tiho, poslušno zapustim sobo, v globoki, preroški tišini.

Na grobu je samo lučka, ki se objestno viša, dokler se ne utopi v sebi, v svojem soku. V njej vidim lastno in tuje življenje. Zamrmram nekaj besed sam pri sebi, sklenem roke, vstanem in grem, moje misli pa mi sledijo po dolgi, prašni poti v življenje, ki ga je ta lučka že končala.

Urban Mate, 6. b

izpolnjevanka

od A do C

1. Glavno mesto Francije, 2. Popiz satire Stevana Sremca, 3. plačilno sredstvo, 4. Izloček mlečnih žlez, 5. Angel s tremi pari peruti, 6. Mavec, 7. Risba, fotografija

od B do D

1. Škart, izmeček, 2. Kraj blizu Cerknice, sedež naše TOZD, 3. ime pevca Dedića, 4. Najbolj vodnata reka Afrike, 5. Spor, zadeva, pravda, 6. Majhne vodne živalice, 7. Ptica ujeta, ki pokončuje miši

V debeleje obrobljenem delu lika, brano vodoravno, dobiš ime ene naših temeljnih organizacij.

Čufarjeva 16 najkasneje do 13. novembra 1986.

Uredništvo

Žrebanje nagradne križanke iz Glasila št. 9/86

Javno žrebanje nagradne križanke 9/86 (september) smo izvedli 24. oktobra 1986 po seji IO OOS DSSS. Izmed 64 poslanih rešitev smo že z prvim žrebom dobili vseh pet nagrajencev s pravilnimi rešitvami in sicer:

1. nagrada JESIH Tanja
1.600 din DSSS
2. nagrada KOLAR Vojko
1.000 din TOZD Kartonažna Ljubljana
3. nagrada PETRIČ Petra
800 din DSSS
4. nagrada NOVAK Lojze
600 din TOZD Kartonažna Ljubljana
5. nagrada NEGRO Eli
400 din TOZD TIKA Trbovlje

Pravilna rešitev nagradne križanke iz Glasila KTL št. 9/86:

VODORAVNO:
VSEBINA, OBLINA, RAMADAN PLAMEN, EMINENCA, OV, E, MOL, KOMANDANT, DESET MINUT DALJ, ANT, VINAR, INTER, KARABINAR, ING, GNU, GO, OKULAR, REED, JAREM, OD, SADIZEM, LK, SREMAC, UŠI, ODA, ADONIS, STRAH, CIN, VERA, ENA, TB, IA, EMSLAND, ARA, CJ, LISTOST, OBALA, KV, KASTA, ELIA, OLE, OO, TEMA, PI, ATENKA, PR, OTOK, ODALISKA, ZR, LAMA, LARINGOLOGIJA, AA, ELIJA, BA, LAČNI FRANZ, MIŠ, SARDINA, NO, DVIK, IJ, SPLAV, AGONIJA, ML, KABRIOLE, ARAK, CURIE, ANTIKA, AI, SV, ZVD, MAJHEN SPOMIN, IO, NA VAŠO HČERKO, HV, CANALE, REED, AN, LIM, KRITIK, EKSOTA, DA, ERNA, NA, N, RR, RIAD.

Nagradna izpolnjevanka

Za izžrebane pravilne rešitve nagradne izpolnjevanke v Glasilu KTL št. 10/86 (oktober), bodo reševalci prejeli naslednje nagrade:

1. nagrada 1.600 din
2. nagrada 1.000 din

3. nagrada 800 din
4. nagrada 600 din
5. nagrada 400 din

Rešitev "samo" nagradne izpolnjevanke, toda le-te IZPOLNJENE V CELOTI in ne samo določenega

imena naše temeljne organizacije pošljite po pošti ali oddajte osebno z oznako "NAGRADNA IZPOLNJEVANKA" na naslov:

KTL, DG samoupravne zadeve in informiranje, 61000 Ljubljana,

